

Bakalářská práce

Kropenka na svěcenou vodu Křtitelnice

Holy water font

Autor: Marie Petrželková

Studijní program: Bakalářský B212
Studijní obor: Design 15150

Vedoucí: prof. akad. arch. Jan Fišer

Praha, červen 2025

© Marie Petrželková

České vysoké učení technické v Praze, 2025

Klíčová slova: *kropenka, křest, křtitelnice, svěcená voda, náboženství*

Key words: *holy water font, church, Christians, baptism, baptismal font, holy water, religion*

FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury
Zadání bakalářské práce

jméno a příjmení: Marie Petrželková

datum narození: 19.03.2003

akademický rok / semestr: 2024/25 LS
studijní program: DESIGN

ústav: 15150 Ústav designu

vedoucí bakalářské práce: prof. Akad. arch. Jan Fišer

téma bakalářské práce: Kropenka *na svěcenou vodu*
viz přihláška na BP

zadání bakalářské práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Re-design stávajících kroupenek
Analýza problematiky
Snaha o modernizaci sakrálního designu
Vizualizace
Model

2/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Model
Plakát
Portfolio

3/ seznam případných dalších dohodnutých částí BP

Datum a podpis studenta

12.2.2025 *Marie Petrželková*

Datum a podpis vedoucího BP

12.2.2025 *Jan Fišer*

registrováno studijním oddělením dne

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

Autor: Marie Petrželková

Akademický rok / semestr: AR 2024/ 2025, letní semestr

Ústav číslo / název: 15150, Design

Téma bakalářské práce - český název: Kropenka na svčenu vodu

Téma bakalářské práce - anglický název: Holy water font

Jazyk práce: čeština

Vedoucí práce: prof. Akad. arch. Jan Fišer

Oponent práce: Ing. arch. Patrik Danda

Klíčová slova (česká): kropenka, křest, křtitelnice, svčená voda, náboženství

Anotace (česká):
Bakalářská práce se zabývá redesignem kropenky na svčenu vodu, která v malé farnosti slouží zároveň i jako křtitelnice. Ačkoliv byl původní záměr věnovat se zejména kropence, objekt svou rozšířenou funkcí i významem více odpovídá typologii křtitelnice. Křtitelnice je z liturgického hlediska kropence nadřazená, proto návrh typologicky a ergonomicky zapadá více do oblasti křtitelnic. Od počátku byl návrh koncipován do konkrétního liturgického prostoru, kterým se stal kostel Jména Panny Marie v Březové. Práce reaguje na nedostatky stávajícího mobiliáře a vychází vstříc potřebám místních farníků. Křtitelnice je navržena s ohledem k tradici a s respektem k liturgickému prostoru. Celý návrh tak prezentuje harmonickou souhru moderního designu se stávajícím sakrálním prostorem, který nese svou důležitou duchovní symboliku.

Anotace (anglická):
The bachelor thesis deals with the redesign of a holy water sprinkler, which serves also as a baptismal font in a small parish. Although the original intention was to focus mainly on the sprinkler, the object, in its expanded function and meaning, is more in line with the baptistery typology. The baptismal font is liturgically superior to the sprinkler, therefore the design fits typologically and ergonomically more into the area of baptismal fonts. From the beginning, the design was conceived for a specific liturgical space, which was the Church of the Name of the Virgin Mary in Březová. The work responds to the shortcomings of the existing furniture and meets the needs of local parishioners. The baptismal font is designed with respect for tradition and the liturgical space. The whole design thus presents a harmonious interplay of modern design with the existing sacred space, which carries its important spiritual symbolism.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 19.05.2025

Podpis autora bakalářské práce

Anotace

Bakalářská práce se zabývá redesignem kropenky na svěcenou vodu, která v malé farnosti slouží zároveň i jako křtitelnice. Ačkoliv byl původní záměr věnovat se zejména kropence, objekt svou rozšířenou funkcí i významem více odpovídá typologii křtitelnice. Křtitelnice je z liturgického hlediska kropence nadřazená, proto návrh typologicky a ergonomicky zapadá více do oblasti křtitelnic. Od počátku byl návrh koncipován do konkrétního liturgického prostoru, kterým se stal kostel Jména Panny Marie v Březové. Práce reaguje na nedostatky stávajícího mobiliáře a vychází vstříc potřebám místních farníků. Křtitelnice je navržena s ohledem k tradici a s respektem k liturgickému prostoru. Celý návrh tak prezentuje harmonickou souhru moderního designu se stávajícím sakrálním prostorem, který nese svou důležitou duchovní symboliku.

Anotation

The bachelor thesis deals with the redesign of a holy water sprinkler, which serves also as a baptismal font in a small parish. Although the original intention was to focus mainly on the sprinkler, the object, in its expanded function and meaning, is more in line with the baptistery typology. The baptismal font is liturgically superior to the sprinkler, therefore the design fits typologically and ergonomically more into the area of baptismal fonts. From the beginning, the design was conceived for a specific liturgical space, which was the Church of the Name of the Virgin Mary in Březová. The work responds to the shortcomings of the existing furniture and meets the needs of local parishioners. The baptismal font is designed with respect for tradition and the liturgical space. The whole design thus presents a harmonious interplay of modern design with the existing sacred space, which carries its important spiritual symbolism.

Poděkování

Nyní bych ráda poděkovala všem, kteří se podíleli na vzniku této bakalářské práce a podpořili mě v jejím průběhu. V první řadě bych chtěla poděkovat vedoucím mé práce, prof. akad. arch. Janu Fišerovi a odborné asistence M.A. Henrietě Nezpěvákové, Ph.D., za trpělivé konzultace, odborné vedení a cenné rady, které výrazně přispěly k celkové kvalitě projektu. Velké poděkování patří celé farnosti Stanovice, které je výsledný model věnován. Zejména děkuji P. Mgr. Romualdu Štěpánu Robovi za průběžné debaty a konzultace, především však za svěření navrhování tohoto liturgického objektu do mých rukou. Velké díky patří také Ing. Arch Patriku Dandovi za čas a ochotu věnovat se oponentuře mé práce. Také bych chtěla poděkovat státnímu okresnímu archivu v Karlových Varech za poskytnutí odborného materiálu. Dále bych ráda poděkovala všem odborníkům a řemeslníkům, kteří se podíleli na výrobě finálního prototypu. Jmenovitě děkuji precizní kamenické firmě Granitex, kovotlačiteli Jiřímu Poledne a Ing. Ondřeji Vrátnému, Ph. D, za jejich vstřícnost, precizní práci a ochotu. Srdečné díky patří mé nejúžasnější babičce Márii Jánské za štědré sponzorské dary, díky nimž mohl celý objekt vzniknout v reálných materiálech a může posléze sloužit farnosti. Rovněž děkuji i dalším členům své rodiny, zejména mamince, a to především za trpělivost, kterou se mnou po celou dobu studia měla. Na závěr patří mé zvláštní poděkování mému skvělému příteli Hynkovi Dostálovi, který mě po celou dobu provázel s pozitivní energií, klidem a neutuchající podporou.

Obsah

1. Úvod	9
1.1 Hlavní otázky a cíle projektu.....	9
1.2 Navrhovaná metodika práce	10
1.3 Hlavní zaměření výzkumu	10
1.4 Harmonogram projektu.....	10
1.5 Osobní motivace a přístup.....	11
2. Analytická část.....	13
2.1 Teologická a liturgická interpretace křtu	13
2.1.1 Historický vývoj a průběh obřadu svátosti křtu	14
2.1.2 Symbolika a atributy spojené se svátostí křtu	16
2.1.3 Liturgický prostor určený ke svátosti křtu.....	21
2.2 Kostel Jména Panny Marie v Březové	22
2.2.1 Historický kontext a podoba kostela	22
2.2.2 Současný stav kostela	27
2.3 Typologie a analýza liturgických nádob na svěcenou vodu.....	30
2.3.1 Vývoj a historie nádob na svěcenou vodu.....	30
2.3.2 Průzkum trhu a řešerše	31
2.4 Inspirace v prostoru	34
3. Výstup analýzy.....	39
3.1 současné liturgické předměty určené ke svátosti křtu	39
3.2 Výběr a hledání vhodného prostoru pro umístění křtitelnice	40
4. Formulace vize	43
5. Proces navrhování.....	45
5.1 Prvotní myšlenky a návrhy	45
5.2 Průběh navrhování výsledné křtitelnice.....	47
6. finalizace výsledného návrhu	51
6.1 Prototypování a testování	51
6.2 Vybraný materiál.....	54
6.3 Výroba finálního modelu	56
6.4 Umístění a fixace křtitelnice na vybraném místě.....	58

7. Výsledný návrh	61
7.1 Schémata používání a manipulace	69
8. Technická dokumentace	72
9. Závěr a reflexe	76
Seznam použité literatury	78
Seznam obrazových příloh	80

1. Úvod

Tématem této bakalářské práce je redesign kropenky na svěcenou vodu pro kostel Jména Panny Marie v Březové u Karlových Varů. Cílem této práce je nejen poukázat na nedostatky stávajícího designu kropenky, primárně však předvést nové koncepční řešení odrážející požadavky moderní doby, a zároveň spojit funkci kropenky a křtitelnice do jednoho uceleného prvku. Dále také snaha o smysluplnou obnovu zanedbaného, ale významného liturgického prostoru, ve kterém se křtitelnice nachází. Celý projekt je vytvořen v kontextu současného designu, avšak s respektem k liturgii a tradici. Návrh klade důraz na nenásilné propojení tradiční náboženské symboliky a funkce s charakterově vhodným materiálem, který vychází z předem definovaného prostoru. Celý koncept i výsledný produkt je navržen tak, aby se slavení svátosti křtu mohlo konat důstojně a vhodným způsobem.

1.1 Hlavní otázky a cíle projektu

V této části práce se budu věnovat podrobnějšímu rozboru hlavních otázek a definování cílů, které jsou klíčové pro pozdější vývoj. Definování problematiky pomůže lépe pochopit celkové směřování projektu a objasní, s jakým přístupem byl dosažen požadovaný výsledek.

1. Spojení kropenky na svěcenou vodu s křtitelnicí, její redesign a modernizace s respektem k liturgickému prostoru a bohoslužbě. Důraz na praktickou manipulaci a intuitivní užívání návštěvníky s důrazem na dodržení ne pouze náboženských ale také hygienických a společenských pravidel.
2. Nový přístup a možné koncepční řešení pro stávající liturgický prostor určený ke svátosti křtu a jeho obnově. Transformace nedostatečně vnímaného prostoru na plně důstojné, symbolicky naplněné místo s kropenkou, jež je hodna svého duchovního poslání.
3. Propojení tradiční náboženské symboliky a liturgické funkce s pečlivě zvoleným materiálem, který odpovídá duchovnímu charakteru prostoru. Materiál, který zároveň reflektuje historický kontext a estetiku kostela. Využití stávajících materiálů zajišťuje kontinuitu s původní architekturou čímž zachovává jedinečnou atmosféru sakrálního prostoru.

1.2 Navrhovaná metodika práce

1. Literární rešerše:
2. Analýza stávajících kropenek, křtitelnic a liturgického prostoru určeného ke svátosti křtu.
3. Zkoumání využívání definovaného prostoru a stávající kropenky
4. Návrh kropenky (křtitelnice)

1.3 Hlavní zaměření výzkumu

Předmětem výzkumu je analýza převážně římskokatolických kropenek, křtitelnic a liturgického prostoru určeného ke svátosti křtu čili oblasti, ve kterém se tyto sakrální prvky nacházejí. Výzkum se také zabývá problematikou spojovanou s údržbou těchto prvků, funkčnosti v moderní společnosti a přístupem nejen od farníků, ale i širé veřejnosti. Důraz je kladen na historický vývoj a jeho přesah do navrhování nynějších sakrálních prostorů.

1.4 Harmonogram projektu

Tento harmonogram zajišťuje logickou a konzistentní strukturu práce, která postupně odhaluje důležitost výsledného řešení a jeho následný přínos v liturgickém kontextu.

Analytická část vymezuje základní pojmy a reálie, které vytváří teoretický rámec pro finální řešení. V této kapitole je detailně rozebrán průběh a historie slavnosti křtu. Dále se také zaměřuje na křest, jakožto společensko-náboženský fenomén. Následuje důkladná rešerše a zmapování existujících řešení, jejímž cílem je vidět kladné i záporné přístupy. Předmětem kapitoly navazující na analytickou část je její výstup, který vytváří jasný vzorec pro následné navrhování a prototypování. Shrnuje klíčová zjištění a poskytuje ucelený přehled o dosavadním stavu problematiky. Čtvrtá kapitola je věnována formulaci vize, v níž je teoreticky strukturován návrh samotného objektu/produktu.

Proces navrhování je detailně rozepsán od prvních náčrtů až po konkrétní návrhová řešení, propojují se zde nabitě teoretické poznatky s praktickými přístupy a metodami. V Šesté kapitole jsou zaznamenány postupné prototypy a průběžné modely finálních návrhů, které jsou podrobeny důkladnému testování. Tato kapitola rovněž poskytuje cenné podklady pro finální úpravy výsledného řešení. Kapitola sedmá představuje výsledný návrh, který reflektuje předešlou analýzu, výzkum a praktické testování. Finální návrh je následně doplněn o nezbytnou technickou dokumentaci. Závěrem práce je i reflexe, která kriticky

nahlíží na dosažené výsledky a hodnotí úspěšnost celého projektu. Především však zdůrazňuje, jak finální řešení dostojí své významnosti v liturgii a definovaném liturgickém prostoru. Také jsou zde diskutovány celkový přesah a možnosti dalšího rozvoje. Přehled zdrojů a všech použitých informačních materiálů poskytuje poslední závěrečná kapitola.

1.5 Osobní motivace a přístup

Motivace, která stojí za vznikem této práce je ve své podstatě přirozeným důsledkem autorova vlastního zájmu, zejména tedy jde o modernizaci dominantního prvku v liturgickém prostoru, který bývá mnohdy opomíjen. Můžeme říct, že společnost, mnohdy ani farníci nepřikládají prvkům v liturgickém prostoru co se vizuálu týče dostatečnou váhu. Mou snahou nebylo pošpinit stávající liturgické prostory, pouze však poukázat na jejich opomenuté možnosti. Jsem si vědoma, že to je problém spíše menších farností, zejména farností a jim přidružených kostelů nacházejících se na vesnicích nebo v méně nábožensky smýšlejících oblastech. Ne pro každého je vzhled liturgického prostoru prioritou, a i právě z tohoto důvodu jsem se rozhodla na tuto oblast zaměřit. Mému zaměření tak byl podroben kostel Jména Panny Marie v Březové u Karlových Varů. Tento kostel navštěvuji od útlého věku, i z tohoto důvodu jsem se rozhodla výsledek své bakalářské práce zaměřit na něj. Kostel v Březové stojí na neorientovaném jednolodním obdélném pseudogotickém základu¹. Interiér se s postupem času průběžně obměňoval, původní vyřezávaný oltář byl odstraněn a nahrazen novým. Stejně tak procházel postupnou výměnou i ostatní mobiliář. Celý interiér tak působí poněkud nekomplexně. Zájmem této práce je tyto prvky utlumit a navrhnout funkční depozitář určený ke křtu, jež by tuto funkci splnil. Po konzultacích se zde sloužícím farářem P. Mgr. Romualdem Štěpánem Robem jsme se domluvili na redesignu kropenky, současně ji přeměnili do prvku, který by mohl sloužit nejen jako kropenka ale při obřadu svátosti křtu jako křtitelnice. Tento prvek je v kostele v současné době velmi upozaděn, proto se přímo nabízel k předělání a novému návrhu.

---

¹ VYČICHLO, Jaroslav. Březová – kostel Jména Panny Marie. *Památky a příroda Karlovarska* [online]. [cit. 2025-03-29]. Dostupné z: <https://www.pamatkyaprirodakarlovarska.cz/brezova-kostel-jmena-panny-marie>

2. Analytická část

Tato část práce se zaměřuje na podrobný rozbor jednotlivých atributů nezbytných nejen pro uchopení definované problematiky, ale také pro následný praktický výzkum. Nejdříve je specifikován teoretický rámec, který zahrnuje historický vývoj křtu, symboliku této svátosti a její význam v kontextu náboženských tradic. Součástí teoretické analýzy je také podrobné zkoumání liturgického náčiní používaného při křtu, jeho vývoje a funkce v rámci církevní praxe.

Tyto teoretické podklady jsou klíčové nejen pro pochopení historického a duchovního rozměru křtu, ale i pro pozdější metodiku v praktické části projektu. Bez hlubšího porozumění symboliky a významu jednotlivých prvků by nebylo možné vytvořit návrh odpovídající jak liturgickým, tak estetickým a funkčním hlediskům. Tyto prvky jsou dále zpracovány v praktické části, kde jsou podrobeny rešerši a terénnímu výzkumu. Kombinace teoretického zkoumání a praktických poznatků dává za vznik finálnímu návrhu, který reflektuje tradiční hodnoty, ale i současné potřeby a požadavky na sakrální architekturu.

2.1 Teologická a liturgická interpretace křtu

Tato část práce se věnuje interpretaci křtu. Zprvu je zjednodušeně definován křest jako takový. Křest bývá interpretován mnoha různými způsoby, hlavně se ale klade důraz na to, že je křest důsledek nového života, nového narození. Křest je bránou svátosti, jehož přijetí nebo minimálně touha po něm je v katolické církvi bránou jako hlavní cesta ke spáse. Lidé jsou křtem zbaveni hříchu, a symbolicky připodobněni Kristu. Na základě toho jsou katechumeni včleněni do církve a znovuzrozeni v Boží děti.² Při obřadu svátosti křtu je pronesena slovní formule, posléze je pak katechumen ponořen do vody, ze které posléze vystupuje jako nový člověk, protože ve vodě katechumen symbolicky zanechává svůj starý život.³ *„Jelikož je církev v dějinách rozdělená, vstupuje katechumen křtem do konkrétní církve či církevního společenství, je tedy pokřtěn jako katolík, pravoslavný,*

---

² Křest. Online. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20070224052702/http://www.blucina.cz/farnost/krest.htm>. [cit. 2025-04-23].

³ *Biblický křest*. Online. Křestanem.cz. Dostupné z: <https://krestanem.cz/biblicky-krest/>. [cit. 2025-04-23].

*evangelík...Křest se tedy stává počátkem přivtělení v církvi, jež je stvrzeno eucharistií*⁴

2.1.1 Historický vývoj a průběh obřadu svátosti křtu

Se samotnou podstatou křtu se pojí také význam samotného názvu. Křest vychází ze slovesa *pokr(i)stit*, podstata tohoto slova je tedy odvozená od jména Kristus. Název vychází z řeckého slova *baptisma* či podobného výrazu *baptismos* a *baptisis*. Slovesný tvar *baptizein* vyjadřuje činnost osoby, která byla ponořena do vody za účelem očištění. Tvaljáhu je pak v hebrejštině podle rabínských spisů tomuto rituálu termínem odpovídajícím.⁵

Křest jako iniciační rituál má své kořeny hluboko v náboženských tradicích, přičemž jeho podoba a význam se v průběhu času proměňovaly. Ve starozákonní době plnila iniciační funkci u mužů obřízka, která byla považována za rozlišovací znak mezi Božím lidem a pohany. Tento rituál se týkal každého izraelského muže a symbolizoval příslušnost k Božímu vyvolenému národu. Rituální čistota v tuto dobu hrála zásadní roli zejména při vstupu do chrámu. Neobřezaní, či rituálně nečistí lidé museli projít očištnou koupelí, tzv. *křest proselytů*. Až posléze mohli vstoupit do posvátného prostoru. Židé využívali této rituální koupele také jako výraz prosby a odpuštění hříchů. Symboliku křtu můžeme sledovat v několika starozákonních motivech, například ve výjevu o Noemově arše, kde voda symbolizuje očištění a záchranu. Výjev se tak stává jedním z předobrazů spásy skrze křest. Církev si tyto starozákonné předobrazy křtu připomíná při Velikonoční vigílii, kdy svěcení vody nese vzpomínku dějin spásy.⁶ Symboliku, s kterou je svěcená voda úzce spjata, popisuje blíže následující kapitola.

V Novém zákoně získává křest nový rozměr prostřednictvím Ježíše Krista, který se nechává pokřtít Janem Křtitelem v řece Jordán. Podle synoptiků mělo Janovo křtění eschatologický ráz, připravovalo věřící na příchod Božího soudu a bylo spojeno s výzvou pokání a nápravě života. Utrpení na kříži symbolizuje mnohé,

---

⁴ CAMPATELLI, Maria. Příprava. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, s. 24. ISBN 978-80-7412-055-8.

⁵ ŠKARYD, DiS., Vít. *Svátost křtu a svátost biřmování: hlavní teologická východiska*. Bakalářská práce. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta Katedra kulturních a náboženských studií, 2017.

⁶ ŠKARYD, DiS., Vít. *Svátost křtu a svátost biřmování: hlavní teologická východiska*. Bakalářská práce. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta Katedra kulturních a náboženských studií, 2017.

například krev a voda z Kristova boku, jsou znamením křtu a eucharistie. Podle sv. Pavla má na Ježíšově smrti skrze křest účast každý věřící člověk.⁷

Křest úzce souvisí právě s eucharistií, zejména v kontextu původní církve, kde se spolu s katechumenem na křest připravovalo celé společenství. V raných dobách církve se svaté přijímání udělovalo ihned po křtu, a to i novorozencům. Později došlo k rozdělení obřadu na svátosti křtu a biřmování. Právě biřmování je na Západě provázeno pouze biskupem. Naopak na Východě je stále možné, aby oba obřady vykonával kněz⁸.

Obřad svátosti Křtu byl původně prováděn v baptisteriích, často bohatě zdobených motivy z ráje a obrazy Dobrého pastýře. Postup obřadu nebyl jednotný, ale lišil se podle konkrétního místa a tradice.⁹ Z Nového zákona vycházejí dva hlavní druhy pojetí křtu, z hlediska průběhu obřadu stály u počátku těch největších rozdílů. První z průběhů je popsán jako znovuzrození (*Jan 3*) ve znamení samotného křtu Páně. Druhým je výklad podle Pavla (*Řím 6*): křest jako účast na Kristově smrti. Každý z těchto výkladů je provázen symboly, jež ztvárňují příslušný obřad.¹⁰ Podrobná symbolika, která obřady provází je blíže specifikována v následující kapitole 2.1.2.

Přestože je více možností uspořádání křestního obřadu, je známo několik křestních tradic. *Didaché*, text z druhé poloviny 2. století pojednává výlučně o křestním ponoření, které následovalo po půstu. Křestní koupel bývala a stále je prováděna ponořením nebo poléváním vodou. Podle tradice kněz položil ruku na hlavu katechumena a třikrát jej ponořil do vody, nebo ho alespoň polil svěcenou vodou. Tento akt symbolizuje již výše zmíněné očištění od hříchu a zrození nového života v Kristu. *Apoštolská tradice* uvádí v obřadu křestní koupel, po níž následují dvě pomazání.¹¹

Významnou součástí křestního obřadu je tedy také pomazání svatými oleji, které se v průběhu historie vyvinulo do několika variant. Dnes při obřadu dochází zejména ke dvojímu pomazání, jedno, které předchází křtu a druhé následující po křestní koupeli. Pomazáním svatými oleji se nejen, že předává kněžství ale i křesťané jsou díky němu přijímáni jako Boží děti. Nový rozměr oleji, jehož symbolika je vysvětlena níže v kapitole 2.1.2, dává syrská tradice, v níž k pomazání

⁷ ŠKARYD, DIS., Vít. *Svátost křtu a svátost biřmování: hlavní teologická východiska*. Bakalářská práce. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta Katedra kulturních a náboženských studií, 2017.

⁸ CAMPATELLI, Maria. Křest. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, s. 112. ISBN 978-80-7412-055-8.

⁹ CAMPATELLI, Maria. Křest. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, s. 55. ISBN 978-80-7412-055-8.

¹⁰ CAMPATELLI, Maria. Čas posvátný a čas všední. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, s. 15. ISBN 978-80-7412-055-8.

¹¹

slouží (*Rušma*) běžný olivový olej, nikoliv míchaný, jakým je například křižmo (*myrem*). Využití tohoto způsobu pomazání bylo více rozšířené na východě. Olej zde nahrazuje nůž používaný při obřizce, čímž se novokřtění symbolicky stávají Božími dětmi. Rušma je tak křesťanskou obdobou obřizky. Pomazání svatými oleji také udílí ochranu a jako masť působí očištění a uzdravení.¹²

V současné praxi jsou křestní formule a pořadí obřadních úkonů v jisté míře sjednoceny, zároveň se do ní však stále odráží bohatství historických tradic a teologických výkladů. Křest tak zůstává v životě křesťanského společenství jako jeden z klíčových iniciačních rituálů.

2.1.2 Symbolika a atributy spojené se svátostí křtu

Tato podkapitola se zaměřuje na výklad vybraných symbolických prvků a obrazů, které vycházejí z křesťanské tradice a kultury, a které zároveň tvoří základní inspirační rámec pro návrh křtelnice. Symbolika hraje v sakrálním prostoru klíčovou roli – nejen estetickou, ale především teologickou a liturgickou. Právě díky své hluboce zakořeněné významovosti je důležitým nástrojem, jenž dává formě duchovní obsah a zajišťuje srozumitelnost a propojení s liturgickým kontextem.

Při navrhování liturgického prostoru, zejména v souvislosti se svátostí křtu, je uplatňování symboliky běžnou a důležitou praxí. Symbolické znaky a archetypální formy se tak stávají nositeli významu, který přesahuje pouhou vizuální stránku objektu. V případě návrhu křtelnice umožňuje práce se symboly od samého počátku ukotvit tvůrčí proces v jasném duchovním a liturgickém směru. Sice se teologie uvedení do křesťanského života na východě a západě liší, ale i v mnohotvárnosti tradic existuje jednota křtu. Právě tak je symbolika uvnitř křestních obřadů ve své podstatě stejná pro všechny církve.¹³ Níže uvedené symboly jsou tzv. přírodní, které jsou Božím zjevením skrze smyslový svět. Zároveň tyto symboly a předobrazy představují prostředky, jež nás uschopňují vidět vzájemné propojení všech věcí, vidět tedy jejich skrytý význam.¹⁴

---

¹² CAMPATELLI, Maria. 2. Křest – pomazání před křtem – Rušma. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, s. 66-70. ISBN 978-80-7412-055-8.

¹³ CAMPATELLI, Maria. Úvod – ve stopách obřadu. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, s. 22. ISBN 978-80-7412-055-8.

¹⁴ CAMPATELLI, Maria. Úvod. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, 12, 13. ISBN 978-80-7412-055-8.

1. Voda: Voda byla od počátku světa zdrojem života a plodnosti. V Písmu svatém je naznáno, že je vnímána jako „oploďená Duchem svatým“.¹⁵ Také křest přináší nový život, křtem se rodíme pro nadpřirozený život a stáváme se dětmi božími. Stejně jako obyčejná voda smývá špínu z našeho těla, tak voda křtu očišťuje člověka od hříchu. Křtem jsou tak odpuštěny nejen všechny osobní hříchy ale zejména hřích dědičný.¹⁶ Jedním z prvotních pramenů, ze kterých vyvěrá křest je také událost, v níž z probodnutého boku Ježíše Krista vychází voda a krev. „*Kristus přišel a na kříži otevřel křest..., vytryskla voda a krev, které se staly pramenem křtu, matky života*“.¹⁷ Voda je spolu s olejem vnímána jako prostředek, díky kterému přichází duch svatý. Kristus přišel k řece Jordánu ne ze své vlastní potřeby, ale aby svým křtem očistil a posvětil jeho vody. Jordánem jsou tak míněny všechny vody na zemi. Tím, že Ježíš sestoupil do Jordánu, stává se jakákoliv voda místem, kde je možné podstoupit křest – znovu se narodit. Pro latinské a řecké autory se „vlhké lůno rybníka“ se také stává obrazem křtu. Dále také obraz živé vody, která oživuje všechno, co je.¹⁸ Pramenitá voda se stává symbolem života, mořská voda je symbolem smrti, proto může být mořská voda předobrazem tajemství kříže.¹⁹ Nejen, že voda může současně znamenat život, zkázu, smrt, temné útočiště ale také očištění a znovuzrození. „*ve vodě je obsaženo všechno: stvoření, pád a vykoupení, život i smrt, i vzkříšení*“.²⁰ Křestní voda spolu ostatními atributy v ostatních svátostech v sobě ukrývá sílu, kterou vyjadřuje pouze událost stvoření. Voda se tak stává velmi nejednoznačným, však všeřikajícím symbolem.²⁰

2. Osmý den: Osmý den představuje teologický přesah nad rámec sedmidenního cyklu stvoření. Přestože osmý den následuje až po těchto sedmi dnech stvoření, označuje tak nový počátek. Osmý den je první den po sobotě, tedy také den Kristova vzkříšení.²¹ „*Jako Kristus vyšel z hrobu první den po sobotě, tak i křesťan vchází do církve křtem, který se slaví o velikonoční neděli, jež je*

¹⁵ ŠKARYD, DIS., Vít. *Svátost křtu a svátost biřmování: hlavní teologická východiska*. Bakalářská práce. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta Katedra kulturních a náboženských studií, 2017.

¹⁶ *Křest – troška teorie na úvod*. Online. Katolík. Dostupné z: http://www.katolik.cz/codelatkdyz/krest_uvod.asp. [cit. 2025-04-05].

¹⁷ CAMPATELLI, Maria. 2. Křest – žehnání vody. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, s. 88. ISBN 978-80-7412-055-8.

¹⁸ CAMPATELLI, Maria. 2. Křest – žehnání vody. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, s. 77-81. ISBN 978-80-7412-055-8.

¹⁹ ŠKARYD, DIS., Vít. *Svátost křtu a svátost biřmování: hlavní teologická východiska*. Bakalářská práce. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta Katedra kulturních a náboženských studií, 2017.

²⁰ CAMPATELLI, Maria. 2. Křest – žehnání vody. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, s. 94. ISBN 978-80-7412-055-8.

²¹ CAMPATELLI, Maria. 2. Křest. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, 7, 54, 55. ISBN 978-80-7412-055-8.

*osmým dnem par excellence.*²² Pro křesťany se tento den stal symbolem nového života a spásy, který se zpřítomňuje právě ve svátosti křtu. Tato symbolika se promítla i do architektury, zejména do realizace baptisterií, která byla zpravidla budována v osmiúhelníkovém půdorysu. Osmihran tak nebyl jen architektonickým prvkem, ale vizuálním výrazem duchovní skutečnosti – vstupu do „osmého dne“, do věčnosti skrze křest. Na baptisteriu kostela sv. Tekly v Miláně (Sancta Thecla) je nápis od milánského biskupa sv. Ambrože, jenž hlásá: „Bylo příhodné, aby síň křtu byla postavena podle čísla, jež lidu přineslo pravou spásu, světlo zmrtevýchvstalého Krista“. Osmý den je také symbol věčného života, jež je předobrazem v Noemově arše, která „skrze vodu“ zachránila právě osm osob.²³ „*Noe a jeho žena, jeho synové a jejich manželky dávali dohromady číslo osm a předkládají symbol osmého dne, v němž se zjevil náš vzkříšený Pán*“.²⁴

- 3. Křestní pramen:** Křestní pramen je vnímán jako mateřské lůno – zrození. Jedná se o tři lůna, v nichž Kristus přebýval, a to tedy lůno Mariino, lůno Jordánu a lůno Šeolu, podsvětí. Současně je však také křest hrobem. V paradoxu křestního pramene se nejedná o protirečení, ale o způsob, který nás vede k takovému poznání Boha, jenž překračuje lidské prostředky rozumového vyjádření. Záleží na interpretaci a výkladu, který volíme²⁵. Pánova smrt popisovaná jako křest: „*Nediv se, Jene, že jsi mě pokřtil, neboť budu muset ještě podstoupit křest vůně od jedné ženy: Ať jej uchová pro den mého pohřbu (Jan 12,7)*“. Křest vnímán jako narození či znovuzrození: „Zde božský lid se rodí pro nebe, ve vodách úrodných ho k životu probouzí sám Duch. Uprostřed těchto vod přivádí ke světlu své syny Matka církve, jako panenský plod, jež počala skrze Svatého ducha.“²⁶ Používání obrazu mateřského lůna je zejména v syrských tradicích, a to díky podobné podstatě slov, kde je Duch (Ruha), jako i v dalších semitských jazycích ženského rodu. Lůno křestního pramene je obrazem, jež dává podnět k mnohým přirovnáním s lůnem Mariiným, lůnem Jordánu či Šeolu jak odkazují výše.

²² CAMPATELLI, Maria. 2. Křest – křestní koupel. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, s. 101. ISBN 978-80-7412-055-8.

²³ CAMPATELLI, Maria. 2. Křest. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, 7,54,55. ISBN 978-80-7412-055-8.

²⁴ CAMPATELLI, Maria. 2. Křest – křestní koupel. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, s. 102. ISBN 978-80-7412-055-8.

²⁵ CAMPATELLI, Maria. Úvod – čas posvátný a čas všední. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, 15,19. ISBN 978-80-7412-055-8.

²⁶ CAMPATELLI, Maria. Úvod – čas posvátný a čas všední. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, 16,17. ISBN 978-80-7412-055-8.

- 4. Křestní svíce:** Hořící křestní svíce, která se zapaluje od velikonočního paškálu, představuje hluboký teologický symbol: světlo vzkříšeného Krista, které nově pokřtěného provází po celý jeho život, aby nově pokřtěný životem následoval Krista jako světlo světa (*srov. Jan 8,12*). Také aby mohl vyjít vstříc Kristu spolu se všemi svatými při jeho druhém příchodu a vytrval ve víře až do konce svého pozemského putování.²⁷
- 5. Křestní rouška, Bílý oděv:** Křestní roucho je symbolicky bílé barvy, zejména protože je obrazem očištění duše od hříchu a začátek nového života.²⁸ Je také je symbolem důstojnosti a čistoty člověka. Křestní roucho doprovází pokřtěného celým jeho životem.²⁹ Bílé roucho je symbolem neporušitelnosti a spravedlnosti „znamením toho, že člověk byl oblečen v Krista“ (*Gal 3,2 a Řím 13,14*). Zároveň je bílé roucho obrazem dokonalého a bezhříšného lidství. „obléci se v Krista, vzít na sebe šat Ducha, odít se rouchem Ducha, ustrojít se do šatů slávy“.³⁰
- 6. Perla:** Se křtem se rovněž pojí obraz a symbolika perly, která je se křtem, pojena hlavně v syrské tradici. „Jednoho dne, moji bratři, jsem do ruky vzal perlu, ta perla se mi proměnila v pramen, z kterého po doušcích jsem upíjel symboly syna“. Perla byla dříve ctěná hlavně z důvodu, tajemného vzniku samotné perly. Tradovalo se, že perly vznikaly při zasažení měkkýše bleskem. Vznik perly tak spojoval dva protipóly, ohně a vody. Vznikl tak obraz, jež dával podnět ke srovnávání s vtělením, jež je plodem jednoty mezi vlhkem – Mariiným lůnem a ohněm – Duchem svatým. Perla také může být znamením Adama – Lidstva, pro něž Kristus podstoupil Křest. Z některých hymnů také vyplývá, že perla je obrazem církve. Rozšířením tohoto obrazu je také status, kde v syrštině *být pokřtěn* je stejné jako *ponořit se, skočit do vody*. Závěrem je perla také posvěcenou hostií, kterou prvně přijímá pokřtěný.³¹

---

²⁷ SYMBOLY V OBŘÁDECH KŘESŤANSKÉ INICIACE NIIACE Cyklus Symboly v katechezi – 3. část. Online. In: *Cesty katecheze*. Prezentace. Dostupné z: http://www.cestykatecheze.cz/_d/Symboly-v-obradech-krestanske-iniciace.pdf. [cit. 2025-04-06].

²⁸ KŘEST. Online. In: *Prezentace*. S. 3. Dostupné z: <https://www.farnosthlucin.cz/wp-content/uploads/2019/01/K%C5%99est.pdf>. [cit. 2025-04-05].

²⁹ *Průvodce křestními obřady*. Online. Primabambino. Dostupné z: <https://www.primabambino.cz/pruvodce-krestnimi-obrady/>. [cit. 2025-04-05].

³⁰ CAMPATELLI, Maria. 2.Křest – Bílý oděv. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, s. 120-122. ISBN 978-80-7412-055-8.

³¹ CAMPATELLI, Maria. 2.Křest – křestní koupel. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, 108,109. ISBN 978-80-7412-055-8.

7. Svaté oleje (křížmo): Podle hebrejského výkladu jsou olej (*mešhâ*) a Kristus (*Mešhîhâ*) slova příbuzná a můžeme tak olej vnímat jako symbol Krista. Pomazání se tak oblékají do oleje, který je symbolem Krista. Díky tomu křesťané neboli ti, co přijali pomazání olejem tak vstupují do osobního vztahu s Kristem, jehož duchem je Duch svatý. Olej, díky tomu, že představuje Krista je znamením života, ne ve smyslu bytí, ale v účasti na plnosti, radosti nevyslovitelné podstatě Pánova života. Olej tak vyjadřuje nejpodstatnější z dějin spásy. Olej jako prostředek náboženského vyznání byl ve své podstatě používán i v malířství, a to právě tak, aby se obraz člověka, který byl poškozený hříchem mohl upravit (*srv. Gn 1, 27*). Symbolika v Efémových Hymnech o panenství pojednává i o symbolice spojení oleje a oliv, kde olivová ratolest zvěstuje Noemovi konec potopy (*srv. Gn 8,11*), olivová ratolest je právě díky tomuto výjevu brána jako symbol vzkříšení. Také olej, který plave na vodní hladině je obrazem toho, že ti, kteří jsou jím pomazáni neutonou v smrtících hlubinách křtu (*srv. Řím 6,4*).³² Pomazání svatými oleji také udílí ochranu a jako mast působí očištění a uzdravení.³³ Křížmo se zhotovuje z olivového oleje a balzámu neboli aromatické pryskyřice. Symbolicky se tak spojuje síla a léčivost olejů s opojnou vůní a krásou Kristova života. Balzám se získává ze stromu zvaného lentišek, ze kterého bylo údajně zhotoveno i příčné břevno kříže, na které byl Ježíš Kristus přibit. Balzámovník je aromatickou rostlinou, převážně z Arábie, Indie a Itálie. Samotný akt míchání a svěcení křížma provádí výhradně biskup na Zelený čtvrtek. Biskup vlastnoručně smíchá obě ampule, jednu s obsahem balzámu a jednu s olejem. „*To, co je pomazáno křížmem, je chrismatisováno, tj. připodobněno Kristu*“³⁴

8. Křtitelnice a kropenka

Křtitelnice je nádoba umístěná v katolických kostelích, sloužící k uchovávání svěcené vody a k udělování svátosti křtu.³⁵ Kropenka je pak menší nádobou také na svěcenou vodu, která je umístěna přímo u vchodu, často v zádveří. V současnosti se funkce kropenky propisuje do funkce křtitelnice a mnohdy tak dochází ke slučování těchto dvou homogenních prvků.³⁶ Křtitelnice bývá umístěna v blízkosti vchodu, a to právě z důvodu, že tudy do liturgického

³²CAMPATELLI, Maria. 2.Křest – pomazání před křtem. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Alekti, 2010, 66, 65. ISBN 978-80-7412-055-8.

³³ CAMPATELLI, Maria. 2.Křest – pomazání před křtem – Rušma. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Alekti, 2010, s. 66-70. ISBN 978-80-7412-055-8.

³⁴ TICHÝ, P. Radek. *Z čeho se vyrábí křížmo*. Online. Liturgie.cz. Dostupné z: <https://www.liturgie.cz/clanky/a/z-ceho-se-vyrabi-krizmo>. [cit. 2025-04-06].

³⁵ Křtitelnice. Online. Kaple.eu. Dostupné z: <https://kaple.husitskemuzeum.cz/fotogalerie/krtitelnice/index.html>. [cit. 2025-04-06].

³⁶ LAZÁREK, Pavel, P. PaedDr., PhD. *Ústní sdělení*. Osobní konzultace. Brno – Bílovice nad Svitavou, kostel, 2025.

prostoru vstupujeme, a právě zde si tedy jako první věc po příchodu připomínáme náš vlastní křest.³⁷ Pro hlubší porozumění vývoji, formální rozmanitosti a liturgickému kontextu křtitelnic slouží detailní typologické členění, které je dále rozpracováno v kapitole 2.3.

- 9. Kropáč a Aspersorium:** Aspersorium (*též kropenka*) je nádoba na svěcenou vodu která v kombinaci s kropáčem, liturgickým dutým proděravělým kovovým předmětem, slouží k žehnání předmětů či kropení lidí.³⁸ Symbolika vody v tomto rituálu také odkazuje na křest a očištění od hříchu.³⁹

2.1.3 Liturgický prostor určený ke svátosti křtu

Křestní kaple, nebo místo, kde se nachází křestní pramen či křtitelnice, patří mezi významné části liturgického prostoru. V tomto místě se koná nejen samotný obřad svátosti křtu, ale také si zde farníci při příchodu do svatostánku svůj vlastní křest připomínají. Při navrhování nebo úpravě tohoto prostoru, je nutné zachovat důstojnost místa, aby zde mohly vhodně probíhat Obřady křtu. Křestní kaple bývá oddělena, nebo symbolicky upravena, aby dostála odpovídajícímu významu mysteria, které se zde slaví. Křtitelnice by měla být: „*trvalá, vždy umělecky ztvárněná, zářící čistotou a vhodná také, přichází-li to v úvahu k ponoření katechumenů*“.⁴⁰ Mnohdy je také křtitelnice upravena do podoby tryskajícího živého pramene, jež naznačuje neutuchající zdroj života.

Jak bylo již výše v podkapitole 2.1.2 zmíněno, prostor baptisterií býval do tvaru osmiúhelníku. I v současnosti se této symboliky využívá, a to při samotném navrhování tohoto konkrétního liturgického prostoru, ale zejména právě v designu samotné křtitelnice nebo kropenky. Dříve bývala Baptisteria vyzdobena také pomocí vyobrazení ráje, objevovaly se v nich např. tyto výjevy: „*souběžné srovnání Adamova pádu a Krista, nového Adama a Dobrého pastýře obklopeného ovečkami uprostřed zahrady plné květů, zvířat a palem, spatříme zde laně ze Žl 42, které pijí z pramenů bystřin a zobrazují žízeň, již katechumeni pahnou po křtu. V některých baptisteriích jsou laně znázorněny s hadem v ústech, neboť se mělo za to, že se*

---

³⁷ HOLCNER, P. Mgr. Tomáš. *Ústní sdělení*. Osobní konzultace. Kostel sv. Markéty – Jaroměřice nad Rokytnou, 2025.

³⁸ *Bohoslužebné předměty*. Online. 2015. Dostupné z: <http://www.svatymichal.cz/cs/zivot-farnosti/ministranti/liturgie/n%C3%A1doby.html>. [cit. 2025-04-06].

³⁹ *Církevní osmisměrka*. Online. Římskokatolická farnost Blatnice pod svatým antonínkem. Dostupné z: https://www.antoninek.cz/cirkevni_hra_osmisměrka.php. [cit. 2025-05-07].

⁴⁰ *Křestní pramen*. Online. Liturgie.cz. Dostupné z: <https://www.liturgie.cz/temata/liturgicky-prostor/liturgicka-mista/krtitelnice>. [cit. 2025-04-23].

*živily plazy, což vyvolávalo jejich žízeň, čekatel na křest pozřel hada a nyní může uhasit svoji žízeň ve vodách křtu“.*⁴¹

2.2 Kostel Jména Panny Marie v Březové

Liturgickým prostorem pro tento projekt se stal kostel jména Panny Marie v Březové u Karlových Varů. Po již dříve provedené rekonstrukci na začátku jednadvacátého století spojuje interiér kostela několik různých architektonických a designových prvků, které se vzájemně doplňují a přinášejí do prostoru specifický charakter. Aby bylo možné lépe porozumět celkové vizi návrhu, následuje stručný přehled historického vývoje kostela. Tento kontext poskytuje informace o původním charakteru stavby a jejím postupu transformace. K doplnění teoretického kontextu slouží komplexní fotodokumentace, zahrnující nejen původní snímky zachycující autentický charakter interiéru, ale také současné záznamy, které pomáhají identifikovat nynější klíčové prvky.

2.2.1 Historický kontext a podoba kostela

Kostel Jména Panny Marie byl navržen karlovarským městským stavitelem Josefem Waldertem v pseudogotickém stylu. Výstavby se chopila firma Waldert. Stavba byla umístěna na jednu z teras Zámeckého vrchu v Březové⁴². Tento obecní pozemek v prudkém svahu byl roku 1891 vyrovnan a obezděn. Stavba započala v roce 1892 a následující rok byla dokončena.⁴³

Za vznik kostela vděčíme především obyvatelům Březové, kteří uspořádali veřejnou sbírku a postarali se tak o finanční prostředky potřebné ke stavbě kostela, který pro ně zhmotňoval touhu po osamostatnění se od stanovické farnosti. Každý z dárců byl uveden jako spoluzakladatel a jeho jméno je zaneseno v kostelní knize⁴⁴. Jelikož však stavba vyšla na 18 000 zlatých, značnou sumu doplatil továrník březovské porcelánky Rudolf Fischer. Fischer nebyl katolík, ale protestant, peníze na kostel věnoval na památku své, tehdy již zemřelé katolické

---

⁴¹ CAMPATELLI, Maria. 2. Křest. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, s. 55. ISBN 978-80-7412-055-8.

⁴² VYČICHLO, Jaroslav. Březová – kostel Jména Panny Marie. *Památky a příroda Karlovarska* [online]. [cit. 2025-03-29]. Dostupné z: <https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/brezova-kostel-jmena-panny-marie>

⁴³ STREJCOVÁ, Romana. *Kostel Jména Panny Marie: VK III*. Karlovy Vary, 2003/2004.

⁴⁴ VYČICHLO, Jaroslav. Březová – kostel Jména Panny Marie. *Památky a příroda Karlovarska* [online]. [cit. 2025-03-29]. Dostupné z: <https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/brezova-kostel-jmena-panny-marie>

manželky. Kostel byl benedikován 30.10.1892 prelátem Alfrédem Clementso z kláštera v Teplé, za asistence tehdejšího stanovického faráře Nesswethy. V té době byl majetek bez vědomí faráře zaevidován jako volný majetek březovské obce, a to až do roku 1926, kdy byl kostel a přilehlé parcely věnované výhradně římskokatolickému kultu ale tvoří samostatný právní subjekt pod patronátem obce.⁴⁵

Kostel je jednolodní, neorientovanou pseudogotickou sakrální stavbou. Hlavní prostor je osvětlen pěti pseudogotickými okny. V severní stěně je místo šestého okna postranní vchod, který již není využíván.⁴⁶ Presbyterium neboli presbytář, oltářní část, kde je hlásáno slovo Boží je v polygonálním tvaru.⁴⁷ Presbytář je od hlavní části oddělen goticky řešeným vítězným obloukem.⁴⁸ Na západní straně od presbytáře je připojena sakristie obdélníkového půdorysu.⁴⁹ Také byl v kostele vybudován dřevěný kůr.⁵⁰ Střecha kostela je sedlová, krytá plechem. Nad severním, hlavním vstupním průčelím je umístěna hranolová kostelní věž.

Chloubou hlavního vchodu je pseudogotický ornamentálně zdobený ústupkový portál s reliéfem Panny Marie doprovázen anděly a doplněn o monogram IMS s křížkem.⁵¹ Hlavní oltář byl vyzdoben obrazem Královny nebes vznášející se v oblacích.⁵² Oltářní obraz byl dílem Augusta Louise Eckhardta z roku 1893.⁵³ Ten však byl při rekonstrukci odstraněn a nahrazen. Obraz byl posléze umístěn na pravou stěnu u východu z kostela.

Také bylo v kostele rozmístěno 14 hodnotných olejových obrazů vyobrazujících motivy křížové cesty. Obrazy byly datovány do poloviny 18. století.⁵⁴ Je známo, že se někdejší samozvaný umělec snažil obrazy „vylepšit“, díky

---

⁴⁵ STREJCOVÁ, Romana. *Kostel Jména Panny Marie: VK III.* Karlovy Vary, 2003/2004.

⁴⁶ STREJCOVÁ, Romana. *Kostel Jména Panny Marie: VK III.* Karlovy Vary, 2003/2004.

⁴⁷ VYČICHLO, Jaroslav. Březová – kostel Jména Panny Marie. *Památky a příroda Karlovarska* [online]. [cit. 2025-03-29]. Dostupné z: <https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/brezova-kostel-jmena-panny-marie>

⁴⁸ STREJCOVÁ, Romana. *Kostel Jména Panny Marie: VK III.* Karlovy Vary, 2003/2004.

⁴⁹ VYČICHLO, Jaroslav. Březová – kostel Jména Panny Marie. *Památky a příroda Karlovarska* [online]. [cit. 2025-03-29]. Dostupné z: <https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/brezova-kostel-jmena-panny-marie>

⁵⁰ STREJCOVÁ, Romana. *Kostel Jména Panny Marie: VK III.* Karlovy Vary, 2003/2004.

⁵¹ VYČICHLO, Jaroslav. Březová – kostel Jména Panny Marie. *Památky a příroda Karlovarska* [online]. [cit. 2025-03-29]. Dostupné z: <https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/brezova-kostel-jmena-panny-marie>

⁵² RENDLOVÁ, Soňa. *Kostel Jména Panny Marie v Březové.* Seminární práce z dějin výtvarné kultury, téma: sakrální stavby. Karlovy Vary: Střední průmyslová škola Karlovy Vary, 2002.

⁵³ STREJCOVÁ, Romana. *Kostel Jména Panny Marie: VK III.* Karlovy Vary, 2003/2004.

⁵⁴ VYČICHLO, Jaroslav. Březová – kostel Jména Panny Marie. *Památky a příroda Karlovarska* [online]. [cit. 2025-03-29]. Dostupné z: <https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/brezova-kostel-jmena-panny-marie>

nešetrnému zacházení byly obrazy poničeny a zohaveny.⁵⁵ Roku 1859 daroval Březovský rodák, významný umělec, malíř porcelánu Johann Zachariáš Quasi obci na skle vyobrazenou Matku Boží se zkříženými rukama na prsou, která posléze zdobila okna kostela.⁵⁶ Umělec v tomto obraze dokonale a v zářivé barevnosti vyjádřil výraz hluboké bolesti s oddanou zbožností. Vyobrazení rukou a se všemi způsoby osvětlení i stínů těla odpovídají znalosti kresby 19. století.⁵⁷ Roku 1944 byl na základě žádosti od památkového úřadu tento obraz odevzdán karlovarskému archivu. Dále se v kostele nacházelo několik soch. Na hlavním oltáři byly umístěné dřevěné barokní sochy svatého Jáchyma a svaté Anny. Dále se zde nacházela socha svatého Jana Nepomuckého z roku 1824 a pomník básníka Theodora Körnera od C. Alberta z roku 1888.

V roce 1917 byly z kostela pro válečné účely odebrány dva zvony, v kostele tak zůstal pouze zvon nejmenší, ke kterému si občané později na vlastní náklady pořídili zvony nové, které byly lité firmou Pistorious sídlící v Chebu. Nové zvony však byly při druhé světové válce opět odcizeny.⁵⁸ V letech 2004-2005 proběhla mezi rodáky a farníky sbírka na opravu fasády⁵⁹.

---

⁵⁵ RENDLOVÁ, Soňa. *Kostel Jména Panny Marie v Březové*. Seminární práce z dějin výtvarné kultury, téma: sakrální stavby. Karlovy Vary: Střední průmyslová škola Karlovy Vary, 2002.

⁵⁶ STREJCOVÁ, Romana. *Kostel Jména Panny Marie: VK III*. Karlovy Vary, 2003/2004.

⁵⁷ RENDLOVÁ, Soňa. *Kostel Jména Panny Marie v Březové*. Seminární práce z dějin výtvarné kultury, téma: sakrální stavby. Karlovy Vary: Střední průmyslová škola Karlovy Vary, 2002.

⁵⁸ STREJCOVÁ, Romana. *Kostel Jména Panny Marie: VK III*. Karlovy Vary, 2003/2004.

⁵⁹ VYČICHLO, Jaroslav. Březová – kostel Jména Panny Marie. *Památky a příroda Karlovarska* [online]. [cit. 2025-03-29]. Dostupné z: <https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/brezova-kostel-jmena-panny-marie>

Obr. 1 pamětní list stavby kostela pro Hermanna Fietha, 1893

Obr. 2: interiér kostela Jména Panny Marie, před rokem 1945

Obr. 3: Kostel jména Panny Marie, 1908

O

Obr. 4: kostel před opravou fasády, říjen 2011

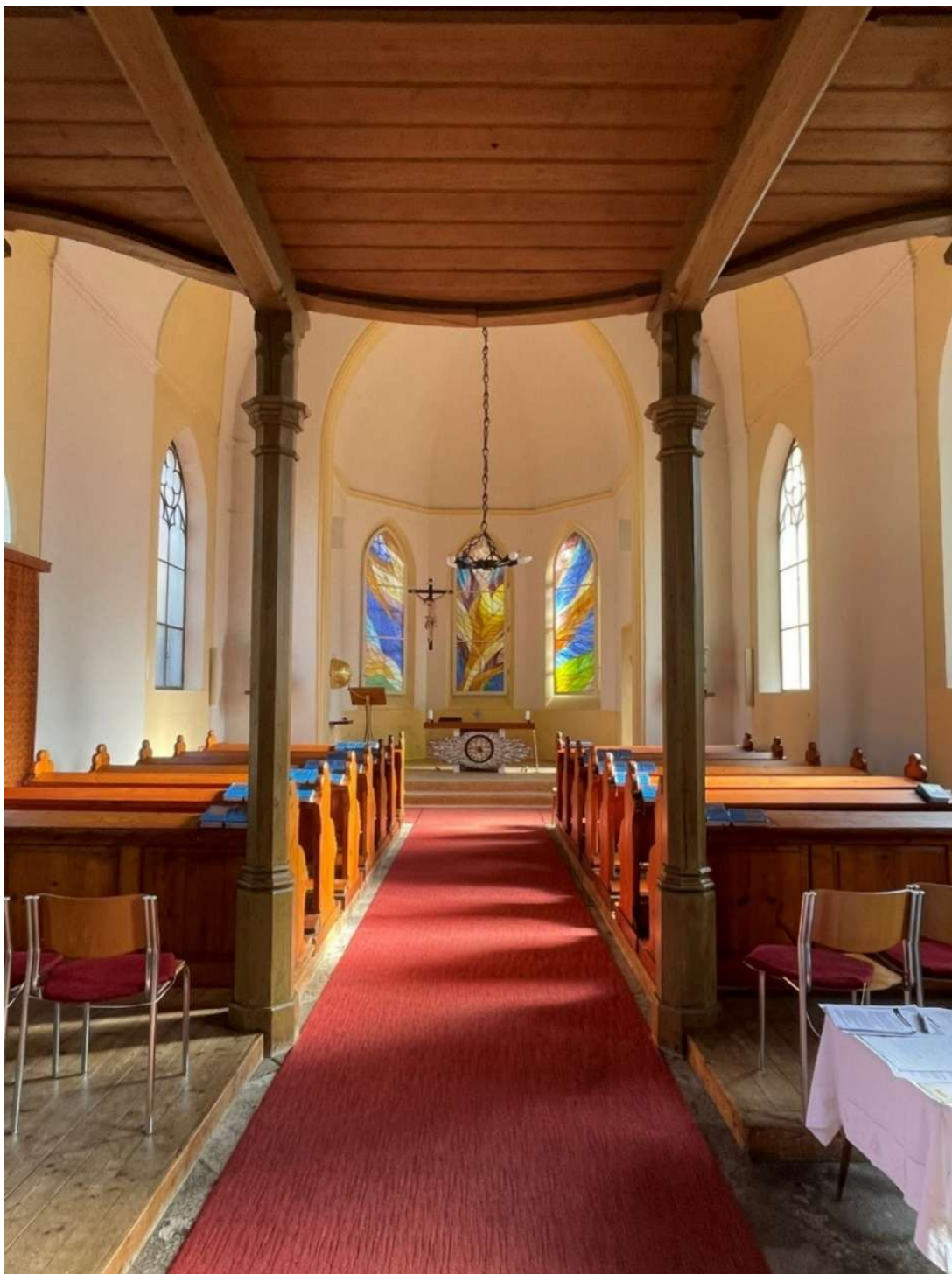
2.2.2 Současný stav kostela

Nyní se zaměříme na klíčové prvky v současném interiéru kostela. Po odstranění několika prvků z původního interiéru se nám po příchodu do kostela otvírá zcela jiný pohled. Prostor působí narozdíl od první poloviny dvacátého století opticky širší a čistší, pro porovnání je vše zaznamenáno v příložených fotodokumentacích. Hlavní dominantou celé stavby jsou barevné vitráže, které zdobí tři hlavní okna presbytáře. Jsou situovány za oltářem, pohled na ně tedy máme z každého úhlu kostela. Vitráže na zakázku navrhl a vytvořil karlovarský umělec Milan Frič. Symbolika schovaná za tabulkami skla je mnohdy vykládána jako vyobrazení Mariina (matčina) lůna a květu lilie. Celkový charakter stavby doplňuje Ambon – stojan na čtení a zlacený svatostánek v půlkulovitém tvaru, tento designový mobiliář navrhl Ing. arch. Patrik Danda. Nynější křepka sestává z malé skleněné nádoby, která je položena na polici po pravé straně od hlavního vchodu. Nedá se říct, že by křtitelnice jako taková v kostele chyběla, ale není pevným a stálým prvkem zakomponovaným v interiéru. Na obřad svátosti křtu se v tomto kostele využívá hluboká tvarovaná skleněná mísa, která bývá mimo obřad svátosti křtu po celý rok schována v sakristii.⁶⁰

Tento přístup umožňuje detailní analýzu prostoru a jeho změn a poskytuje tak cenné podklady pro následné navrhování samotné křepky. V této kapitole jsou zdokumentované fotografie předávající celkový koncept prostoru a interiéru kostela pro lepší pochopení tématu. Podrobnější rozebrání samotného prostoru určeného ke křtu a stávajících prvků v kostele k obřadu křtu určeným podrobněji rozebere *kapitola 3, výstup analýzy*. Kde je vybranému prostoru určenému k usazení křtitelnice věnován dostatečný prostor.

---

⁶⁰ Vlastní zpracování na základě rozhovoru s farníky: osobní konzultace. 2025.

Obr. 5: pohled zepředu na hlavní oltář, vlastní fotodokumentace autora, 2025

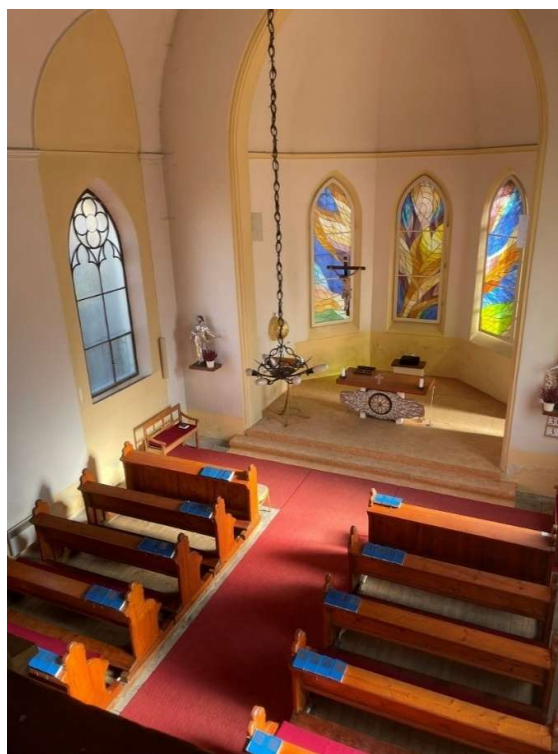
;

Obr. 7: pohled zepředu na oltář, vlastní fotodokumentace autora, 2025

Obr. 6: pohled zepředu na ambonu a svatostánek, vlastní fotodokumentace autora, 2025

Obr. 8: pohled do centrálního prostoru z kůry, vlastní fotodokumentace autora, 2025

2.3 Typologie a analýza liturgických nádob na svčenu vodu

V této kapitole je podrobněji rozebráno liturgické nádobí určené ke křtu, a to zejména kropenky a křtitelnice. V této kapitole jsou tyto atributy uchopeny primárně z materiálového a tvaroslovného hlediska. Narozdíl od předešlých stran je tak zde podrobněji rozebrán design a vzhled těchto prvků.

2.3.1 Vývoj a historie nádob na svčenu vodu

Kropenka je nádoba na svčenu vodu, která má zpravidla tvar misky a je umístěna v blízkosti vchodu do kostela. U vchodu se nachází proto, aby si v ní věřící mohli namočit prsty před pokřizováním. Pokropení svčenu vodou má velký duchovní přesah, o kterém jsou podrobnější zmínky v kapitole 2.1.1. Kropenky mohou mít různou velikost či provedení, od jednoduchých misek, přes zdobné kovové nádoby až po větší kamenné objekty. Mimo církevní prostory se kropenky využívají i v soukromých domácnostech, ve většině případů se jedná o menší verze těchto nádob. V Římskokatolické církvi je užívání krolenek běžnou záležitostí.

S krolekou se pojí také další liturgický předmět, kterým je kroleč, v latině *aspersorium*. Kroleč je tradiční nástroj využíváný při obřadu výkropu a svčeni. Obvykle bývá vyroben z kovu a skládá se ze dvou základních částí, kterými jsou rukojeť a dutá děrovaná hlavice. Hlavice je vyplněná houbou, která má schopnost nasáknout svčenu vodu. Když je kroleč namočen do kroleky, nabere se do něj dostatečné množství vody, která se při mávání krolečem rozstřikuje do prostoru nebo na konkrétní předměty. Někdy se místo kovového kroleče využívá svazek větviček, tato tradiční forma kroleče je běžná zejména v lidové zbožnosti a dodává svčeni přírodní ráz.⁶¹

Křtitelnice je velmi důležitou liturgickou nádobou, jejíž přítomnost je potřebná ve všech katolických kostelích. Křest je jednou ze svátostí, při níž je věřící symbolicky očištěn od hříchu a přijímán do společenství církve. Historie křtílenic sahá až do raných křesťanských dob, kdy měly podobu velkých kamenných nádrží, umístěných zejména v baptisteriích, liturgických prostorech k tomu určených. Baptisteria bývala zpravidla místnost oddělená od hlavní lodi, která umožňovala křest ponořením jednotlivce i celé skupiny katechumenů v případě skupinového křtu. Nejstarší dochované křtitelnice pocházejí z období románského a gotického slohu. Tehdejší křtitelnice byly masivní, vytesané z kamene a tvarem často připomínající kalich, jež byl postavený na mohutné noze. Obvykle však byly

---

⁶¹ *Církevní osmisměrka*. Online. Římskokatolická farnost Blatnice pod svatým antonínkem. Dostupné z: https://www.antoninek.cz/cirkevni_hra_osmismerka.php. [cit. 2025-05-07].

složené z půlkulovitého tvaru, někdy i hranaté. Robustní zpracování a odolnost kamene symbolizovaly pevnost víry a stálost křesťanské tradice. S příchodem renesance a baroka se začala postupně měnit i podoba křtitelnic. Křtitelnice z těchto období ustupují od mohutnosti a masivního materiálu, naopak jsou subtilnější a dekorativnější. Materiálově se rozšířily i na dřevo a cín. Díky možnosti využít jemnější řemeslné práce se docílilo i bohaté zdobnosti. Stále však platí, že byl v baroku oblíbeným materiálem mramor a také jeho náhražka v podobě falešného mramoru. Právě z něho byly křtitelnice často vytvářeny. Renesanční a barokní křtitelnice často stojí na jedné, nebo třech elegantních nohách, což jim dodává na vzdušnosti a estetické lehkosti. U některých se na víku nachází plastický reliéf, či jiná výzdoba – například socha Jana Křtitele nebo sousoší, které zachycuje celou scénu ze křtu Ježíše Krista. Umělecká dokumentace tohoto výjevu symbolicky propojuje křesťanský obřad s jeho původem.⁶² U nás je nejstarší datovanou křtitelnicí křtelnice cínová, a to již z roku 1406.⁶³

Křestní pramen by měl zpravidla být trvalý, umělecky ztvárněný a vždy zářit čistotou. Jeho provedení by mělo splňovat možnost polití či ponoření katechumenů. Jednou z možností je navrhnout křtitelnici tak, aby z ní svěcená voda živě vytékala, podobně jako je tomu u skutečného pramene. Symbolicky by tato scenerie odkazovala na zdroj nového života. Při realizaci takového křestního pramene je také třeba zohlednit možnost ohřevu vody, především podle prostoru, ve kterém se nachází. Také je potřeba brát v potaz důležitost okolních podmínek, a zejména dbát na potřeby budoucích uživatelů a farníků, kterým je křtelnice či kropenka určena.⁶⁴

2.3.2 Průzkum trhu a řešení

Nyní jsou zde předloženy konkrétní příklady křtitelnic a krotek. Jsou zde prezentovány zejména ty, které autora zaujaly svým tvaroslovím, materiálem, funkcí a praktickým řešením, ale i historickým podkladem.

Na prvních fotografiích můžeme vidět několik příkladů krotek, které neslouží farníkům ve své celé původní podstatě, ale tak, že je do nich vsazena separátní miska. Je to pro to, že se původní kropenka nedá pohodlně a prakticky vyčistit. Sekundárním důvodem je také velikost a posléze do ní nalitý objem vody,

---

⁶² Křtelnice. Online. Kaple.eu. Dostupné z: <https://kaple.husitskemuzeum.cz/fotogalerie/krtelnice/index.html>. [cit. 2025-05-07].

⁶³ KONOPÁSKOVÁ, Klára. *Křtelnice*. Online. 2024, 29.05.2024. Dostupné z: <https://www.historickasidla.cz/cs/pro-cleny-sdruzeni/pripravovane-projekty/pestra-mesta/krtelnice.html>. [cit. 2025-05-07].

⁶⁴ *Křestní pramen*. Online. Dostupné z: <https://www.liturgie.cz/temata/liturgicky-prostor/liturgicka-mista/krtelnice>. [cit. 2025-04-06].

který je přehnaně velký na daný počet farníků. Zde jsou prezentovány a autorem zdokumentovány pouze dva příklady, autor se však setkal i s alternativou kde byla do původní kropenky z kamenného masivu vložena například plastová miska od

Obr. 10: Kostel svatého Cyrila a Metoděje, Bílovice nad Svitavou, vlastní fotografie autora, 2025

Obr. 9: Chrám Panny Marie, Emauzské opatství, Praha, vlastní fotodokumentace autora, 2025

zmrzliny. Tomuto jevu se tento nový projekt zpracovávající křtitelnici a kropenku v jednom snažil vyvarovat. Jak je blíže specifikováno v následujících kapitolách, je v návrhu tento jev uchopen specifickým způsobem. Zkrátka tak, aby v budoucnosti tohoto projektu nedocházelo právě k takovýmto pochybným náhražkám, které mohou kazit celkový dojem a dehonestují posvátnost tohoto liturgického prvku viz *kapitola 4 a 7*. Tento text zde není za účelem poškodit, pouze však poukázat na možné nedostatky, kterým se tato práce snažila vyvarovat a mohla tak výsledný model posunout do té nejpraktičtější verze.

Dále je zde předložena fotografie zaznamenávající jednu z nejstarších dochovaných křtitełnic na československém území, je jí tato románská křtitełnice ze 13.století. Poté taky křtitełnice ze Znojma, která autora zaujala svým zajímavým reliéfem, který je dokonale zasazen do celého tamějšího liturgického prostoru (viz *obr. 13*).

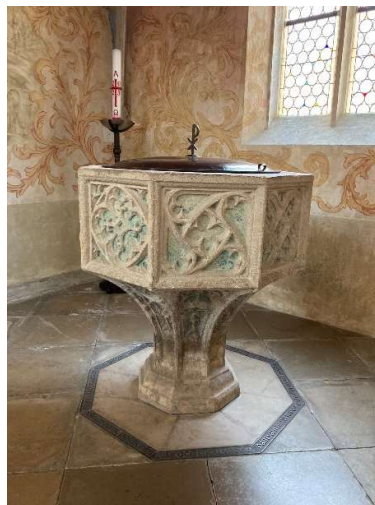
Moderní a atypický design má jednoznačně křtitełnice z kostela sv. Ducha v Ostravě. Je zajímavá nejen svým tvarem, ale také materiálem a zvolenou barevnou paletou. V Česku není mnoho nových křtitełnic či kropenek, přestože tedy nemá vizuál podobný představám pro konkrétní návrh této práce, byla díky své jedinečnosti do rešerše zahrnuta (viz *obr. 11*).

Obr. 11: Ostrava kostel sv. Ducha, soukromá fotodokumentace od místního farníka, 2025

Obr. 12: Románská křtelnice ze 13. století, kostel Věch svatých, Skačany Slovensko

Obr. 13: Kostel sv. Mikuláše, Znojmo

2.4 Inspirace v prostoru

Tato podkapitola je věnována kostelům a komunitním centrům, které se staly významnou inspirací pro finální návrh. Jedinečná architektonická řešení, promyšlené využití materiálů a propojení duchovního prostoru s komunitními aktivitami přinesly cenné podněty pro koncepci projektu. Estetická čistota, funkční design a symbolická hloubka těchto staveb se promítly do klíčových aspektů návrhu.

Kostel Krista Spasitele a komunitní centrum Praha Barrandov

Nový kostel Krista Spasitele s komunitním centrem a kavárnou na pražském Barrandově představuje architektonicky čistý a moderní prostor, který moderními výrazovými prostředky citlivě navazuje na historický vývoj sakrální architektury. Výrazná, však jednoduchá symbolika stavby zdůrazňuje její duchovní poslání a zároveň odráží tradici a stabilitu katolické církve. Jednoduché linie, promyšlená kombinace materiálů a neotřelý design vytvářejí nadčasový prostor. I když jsem nenavrhovala křtitelnici do takto exaktně čistého prostoru, velmi mě svým interiérem s moderními architektonickými prvky zaujal.

Obr. 14: Interiér Kostela Krista Spasitele, Barrandov

Obr. 15: Interiér Kostela Krista Spasitele, Barrandov

Kostel sv. Markéty – Jaroměřic nad Rokytnou

Tento liturgický prostor jsem měla tu čest osobně navštívit. Inspirací se mi mimo velkolepý prostor stala také samotná rekonstrukce. Snaha a odhodlání opravit a obnovit tento krásný barokní prostor. Svou pozornost jsem zaměřila nejvíce na novou mramorovou křtitelnicí od českého umělce, akademického sochaře Otmara Olivy, která svou precizností a ušlechtilostí materiálu dokonale doplňuje prostor kostela. K mé inspiraci a následnému procesu navrhování významně přispěla také osobní konzultace s pastorem Mgr. Tomášem Holcnerem, během níž jsme hovořili o křtu i o celkové renovaci tohoto sakrálního místa.

Obr. 16: Křtitelnice, Kostel sv. Markéty, Jaroměřice nad Rokytnou

Obr. 18: ambon, Kostel sv. Markéty, Jaroměřice nad Rokytnou

Obr. 19: centrální pohled, Kostel sv. Markéty Jaroměřice nad Rokytnou

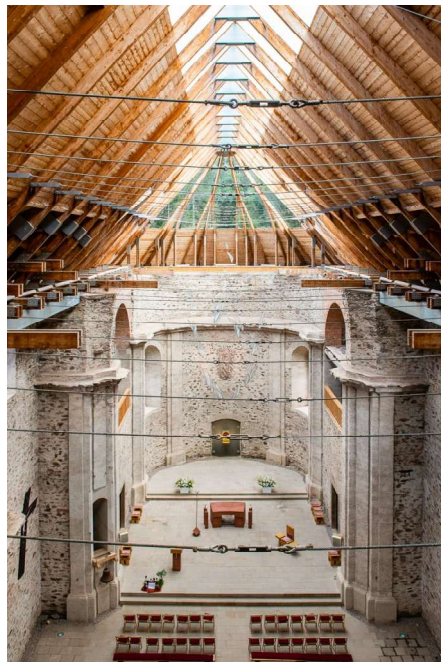
Obr. 17: detail křtitelnice, Kostel sv. Markéty, Jaroměřice nad Rokytnou

Kostel Nanebevzetí Panny Marie – Neratov v Orlických horách

Neratov mě svým uspořádáním a neotřelým vzhledem zaujal již na první pohled. To, co se skrývá za nicneříkající fasádou je přímo dechberoucí. Střecha, kterou se farnost rozhodla pomalu, však jistě renovovat je toho jasným důkazem. Prosklená střecha, skrze kterou prosvítají sluneční paprsky, či noční obloha se pro mě stala při mé osobní návštěvě tohoto kostela nezapomenutelným zážitkem. Hlavní loď kostela je tak prostoupena světlem a teplem. Celý prostor je také očištěn od zbytečných prvků a přehnané dekorativnosti, je zde vsazeno na minimalismus, jednoduchost a surovost materiálu.

Obr. 22: kostel Nanebevzetí Panny Marie, Neratov

Obr. 21: kostel Nanebevzetí Panny Marie, Neratov

Obr. 20: křtitelnice kostela Nanebevzetí Panny Marie, Neratov

Sbor ČCE na Smíchově – Praha

Kostel s komunitním centrem, jehož rekonstrukce navrhl ateliér MCA pod vedením Pavly Melkové a Miroslava Cikána, vyniká moderním pojetím interiéru. Architekti sjednotili barevnou paletu a zvolili jednoduché čisté tvary, které respektují původní mobiliář – očištěné dřevěné lavice, obnovené dubové parkety a minimalistické liturgické prvky. Výrazným prvkem je nové liturgické zařízení zahrnující kazatelnu, křtitelnici a stůl Páně, jehož tvar symbolicky připomíná nakrojený chléb. Prostor je navržen tak, aby působil otevřeně a multifunkčně, mimo bohoslužby se využívá například při koncertech a divadelních představeních. Světelné přechody mezi stínem a světlem dodávají interiéru meditativní atmosféru a podporují duchovní rozměr místa.⁶⁵

Obr. 23: Stůl Páně, sbor ČCE, Smíchov

Obr. 24: hlavní loď, sbor ČCE, Smíchov

Obr. 25: křtitelnice, sbor ČCE, Smíchov

Obr. 26: sbor ČCE, Smíchov

⁶⁵ VRÁNKOVÁ, Karolína. Kostel na Smíchově je otevřený všem – k modlitbě i tanci. Online. Earch.cz. 2023. Dostupné z: <https://www.earch.cz/architektura/clanek/kostel-na-smichove-je-otevreny-vsem-k-modlitbe-i-tanci>. [cit. 2025-05-07].

3. Výstup analýzy

Tato kapitola je věnována podrobnému rozboru východisek z analýzy, zejména pak liturgickým prvkům určených k obřadu svátosti křtu, které se nacházejí v kostele Jména Panny Marie v Březové. Pozornost je zaměřena na jejich současné zpracování, zejména tvarosloví a materiálovou variaci. Dosavadní poznatky jsou v této kapitole uspořádány do celku, který vytváří pevný základ pro následující návrhový proces.

Součástí této části práce je také definování specifického místa, kde bude finální návrh křtitelnice umístěn. Toto místo není vnímáno jen jako prostorový bod, ale jako nositel duchovního významu. Místo setkání vody a víry, prostoru a posvátnosti. Analýza se zde zaměřuje především na atmosféru, světelné podmínky, prostupnost a liturgický kontext, které společně vytvářejí ideální prostředí pro umístění nového návrhu. Podrobné parametry a zakreslení do prostoru se nachází v *kapitole 8*.

Informace níže zpracované tak tvoří nejen funkční základ pro další práci, ale i inspirativní podklad, který vede k hlubšímu pochopení vztahu mezi vybraným prostorem, duchovním významem křtu a následným návrhem. Specifikace návrhu je pak lépe definována v *kapitole 4*, která se věnuje formulaci vize.

3.1 současné liturgické předměty určené ke svátosti křtu

Současná kropenka nacházející se v kostele Jména Panny Marie viz *fotodokumentace* níže, je pouhou malou skleněnou mističkou položenou na dřevěné policičce po pravé straně od vchodu do kostela. Její design je skromný a jednoduchý. Stávající místo pro kropenku vybrané je z pohledu liturgického prostoru jedním z nejlepších, to se však nedá říct o bezprostředním okolí samotné misky. Jedná se o prvky, které jsou položeny na stejné policičce, v současnosti se na policičce vedle misky nachází ještě farní kasička v podobě košíku a květináč s okrasným keříkem. Farní kasička je umístěna na místě jejímu účelu vyhovujícím. Křtitelnice se v uplynulých letech v kostele nenacházela takřka vůbec, jediným

Obr. 28 současná kropenka, kostel
Jména Panny Marie, Březová, vlastní
fotodokumentace autora, 2025

Obr. 27 současná křtitelnice, kostel
Jména Panny Marie, Březová, vlastní
fotodokumentace autora, 2025

prvkem, který byl při obřadu svátosti křtu využíván se stala skleněná mísa, která byla dříve využívána na servírování salátu. Pro představu jsou zde přiložené fotografie *Obr.28* a *Obr.27*.

3.2 Výběr a hledání vhodného prostoru pro umístění křtitelnice

Nyní je zde podrobně popsán a analyzován finální prostor vhodný pro umístění křtitelnice. Je zde také prezentován proces výběru tohoto místa a reálie, na kterých byl výsledný výběr postaven.

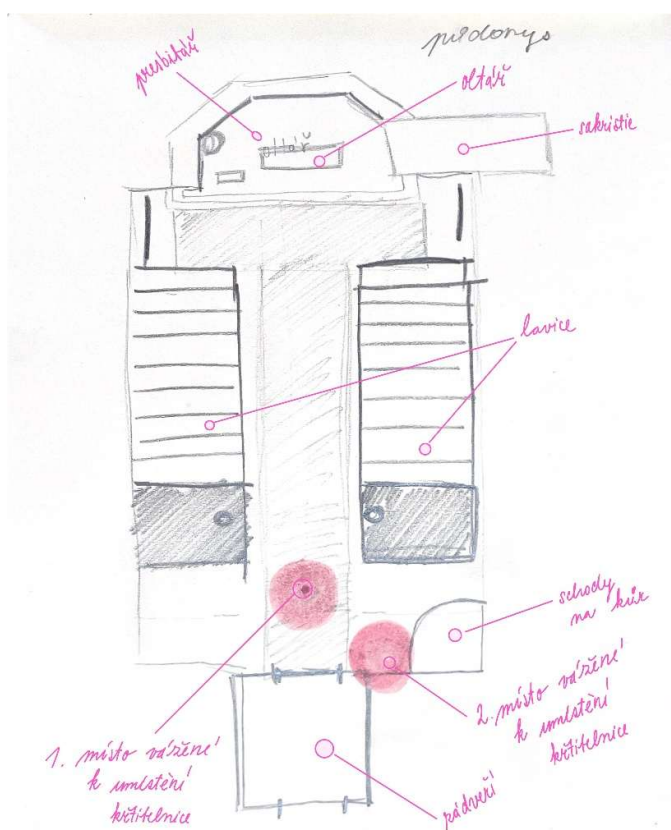

Obr. 30: první zvažovaný prostor
k umístění křtitelnice, vlastní
fotodokumentace autora, 2025

Obr. 29: druhý zvažovaný prostor k
umístění křtitelnice, vlastní
fotodokumentace autora, 2025

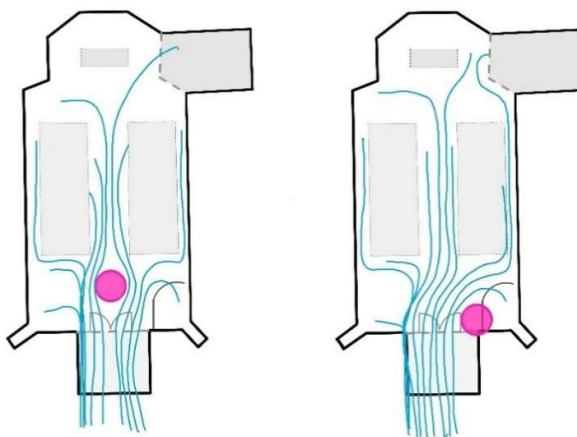
Cílem bylo umístit křtitelnici tak, aby byl kladen důraz primárně na onu svčenu vodu, která se v křtitelnici nachází. Dále také tak, aby během liturgie nepřekážela při běžném užívání a procházení tímto prostorem. V první fázi výběru byl definován větší okruh, tedy prostor u dveří, ve kterém se nachází i stávající křtenka. Prostor se k umístění hodí už jen na základě liturgického kontextu a náboženského podtextu, jak je naznáno v předešlých kapitolách, zejména v kapitole 2.1.

Obr. 31: schéma kostela Jména Panny Marie v Březové, vlastní skica autora

Z tohoto prostoru byla vybrána dvě místa, jedno v centrální ose od oltáře procházející celým kostelem. Druhé bylo zvažováno místo v rohu, po pravé straně od dveří u schodů na kůr. Tato místa jsou níže zakreslena do schématu (viz barevné kruhy). Tyto dva lokalizační body byly podrobeny analýze, ve které jsou nakresleny modré linky, které znázorňují proud, tok lidí. Schéma je vyobrazením toho, jaké jsou možné průchody do kostela kolem křtitelnice v *místě 1* a *místě 2*. Jak můžeme ve schématu vidět, centrální lokalizace, tedy *místo 1* je výhodnějším, nejen v kontextu celého prostoru, ale také co se týče právě pohybu osob v bezprostřední blízkosti. Toto centrální místo je ve výhodné pozici pro všechny možné pohyby a toky lidí. Je místem nepřehlédnutelným a intuitivním co se

následného užití týče. Tok lidí se zde nekříží a všichni mají stejnou možnost a stejnou dispozici jít ke křtitelnici ze svého místa v kostelní lavici. Také je vhodným prostorem při obřadu svátosti křtu, kdy může celý průvod v čele s farářem obstoupit rovnoměrně křtitelnicí. Všichni zúčastnění tak jsou v bezprostřední blízkosti a přítomni při obřadu.

Obr. 32: schéma znázornění toku/pohybu lidí kolem křtitelnice ve vybraných místech, zleva místo 1 a zprava místo 2

Po několika konzultacích s vedoucími a sloužícím knězem P. Mgr. Romualdem Štěpánem Robem bylo místo pro ukotvení křtitelnice definitivně vybráno. Stalo se jím tak *místo 1*, ve schématu zakreslené v prvním obrázku. *Místo 1* je umístěno na centrální ose průčelím, uprostřed uličky, která je definována červeným 160 cm širokým kobercem. Podrobné rozkreslení s parametry umístění křtitelnice ve výsledném prostoru jsou evidovány v *kapitole 8*.

Obr. 33: centrální osa a průhled celým prostorem kostela, vlastní fotodokumentace autora

4. Formulace vize

Na základě analytických zjištění prezentovaných ve druhé a třetí kapitole je v této části práce systematicky rozpracována vize výsledného modelu. Dále je zde specifikována cílová skupina, k níž je daný návrh primárně směřován. V souladu s výše uvedeným je také blíže definován a odůvodněn prostor, ve kterém se křtitelnice nachází.

Výsledná křtitelnice, jak jsem již nazvala v *kapitole 1.1* splňuje tyto atributy:

- 1.** Spojuje tradiční křtitelnici, užívanou při obřadu samotné svátosti křtu s kropenkou, která bývá umístěna u vchodu a připomíná příchodím farníkům jejich křest
- 2.** Jednoduchý design, který splňuje požadavky farnosti a zároveň esteticky doplňuje celkový vizuál kostela. Výsledný design vychází z několika typických artefaktů kostela Jména Panny Marie v Březové, zároveň se však snoubí s typickou křesťanskou symbolikou spojenou právě s obřadem svátosti křtu a reflektující samotnou podstatu křtu.
- 3.** Materiálová kombinace odpovídá materiálovým variacím v kostele Jména Panny Marie již užitých.
- 4.** Splňuje základní podmínky užívání i hygienická pravidla. Jmenovitě tedy jednoduchost a intuitivnost, která se pojí s užíváním farníky. Následně také možnost vyjmutí vnitřní mísy při čištění či doprovodném způsobu jejího užívání. (svěcení objektů, adventních věnců apod.)

Zvolenou cílovou skupinou jsou primárně farníci z farnosti Stanovice. Vedle nich je však důležité zohlednit i širší spektrum uživatelů, mezi něž lze zařadit občany Březové, poutníky ale i širokou veřejnost. Cílová skupina tedy není homogenním celkem, ale zahrnuje různorodé věkové i sociální skupiny s odlišnými potřebami a očekáváními. S ohledem na charakter místa a pravidelnost využívání liturgického prostoru je však návrh nejvíce orientován právě na potřeby místních farníků.

Z provedené analýzy vyplývá, že kostel Jména Panny Marie v Březové navštěvují věřící napříč různými generacemi – od dětí a mladistvých přes osoby středního, posléze až seniorského věku. Spektrum uživatelů je tedy věkově vyvážené a pestré. V současné době nebyly v rámci této skupiny zaznamenány významné fyzické nebo zdravotní limitace, které by omezovaly pohyb návštěvníků v prostoru kostela. Tento fakt lze považovat za příznivý, nicméně v rámci navrhování je třeba k němu přistupovat s určitou rezervou – nelze totiž

předpokládat, že stávající zdravotní stav věřících bude přetrvávat i nadále, je nutné do budoucna ve vybrané skupině počítat i s možnými změnami.

Z těchto důvodů byla při volbě umístění křtitelnice zohledněna nejen liturgická funkčnost a vizuální integrace do prostoru, ale také otázky dlouhodobé přístupnosti. Křtitelnice je proto koncepčně zasazena do centrálního prostoru v dostatečné vzdálenosti od hlavního vchodu, čímž je zajištěn nerušený tok návštěvníků a zároveň respektována symbolická i praktická role tohoto liturgického prvku. Prostor v jejím okolí byl vybrán s ohledem na možnost bezproblémového přístupu osob se sníženou mobilitou. Tento přístup zároveň zachovává morální a etické zásady přístupu k liturgickému designu, který má být inkluzivní, důstojný a otevřený všem členům komunity bez rozdílu.

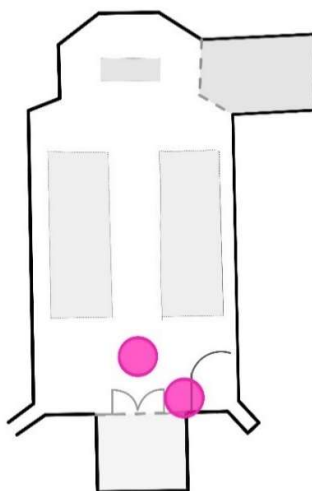
5. Proces navrhování

Tato část práce se soustředí na systematické rozpracování procesu návrhu křtitelnice, který navazuje na teoretická východiska, analýzu prostoru a řešerši prezentovanou v předchozích kapitolách. Cílem této části práce je nejen aplikovat zjištěné informace do konkrétního návrhového řešení, ale také sledovat, jak se ideový koncept postupně formuje, zpřesňuje a vizuálně konkretizuje.

V rámci této kapitoly je podrobněji popsán průběh návrhu od prvotních ideových náčrtů a skic, přes průběžné vizualizace až po vytvoření výsledných návrhů a variant jednotlivých modelů. Proces je zde chápán jako iterativní a reflektivní činnost, v níž se jednotlivé fáze vývoje produktu navzájem ovlivňují a na základě získaných informací zpětně upravují. Návrhová fáze je tak představena jako klíčový mezičlánek mezi teoretickou přípravou a výslednou realizací.

5.1 Prvotní myšlenky a návrhy

V úvodní fázi navrhování jsem vycházela z prostorové analýzy kostela, a to tedy primárně výběrem vhodného prostoru pro umístění křtitelnice, který by podpořil její funkci v liturgii, ale i mimo ni. Z předchozích kapitol víme, že jsem měla zvolená dvě místa, která odpovídala náročnosti na umístění. *Prvním* a ve finále i zvoleným místem byl prostor v uličce mezi lavicemi, po přímé ose k oltáři, ale také

Obr. 34: schéma míst k umístění křtitelnice do prostoru

v dostatečné blízkosti ke vchodu (*viz kapitola 3*). *Druhým* váženým místem se stal roh po pravé straně od vstupu do kostela, který je v současnosti využíván právě jako místo pro kříž, zároveň ale i pro farní kasičku. Po stanovení těchto dvou

lokalit jsem začala navrhovat objekty vycházející z těchto konkrétních míst. Do *místa 1* jsem navrhovala větší samonosné objekty. Do *místa 2* jsem koncipovala křtitelnice a kropenky jednodušší, menší a kompaktnější. Navrhovala jsem převážně objekty, které se podobají stávajícímu řešení a to tak, že jsem je umísťovala na stěnu a na dřevěnou polici.

Z počátku jsem se s ohledem na vybraný prostor zaměřila na několik designových prvků, které mě v kostele zaujaly svým tvaroslovím a materiálem. Celý koncept jsem se snažila pojmut co nejjednodušeji a minimalisticky, aby byl výsledný model v souladu se stávajícím zařízením. Původní návrhy jsem se snažila pomyslně spojit s dominantními okny s vitráží, které se ční nad oltářem v čele kostela. Tuto ideu jsem promítla převážně do volby materiálu, a to tedy skla. Kombinovala jsem různé řezy a tloušťky lepeného skla, poněvadž je sklo brané jako hlavní materiál pro nosný podstavec. Křehkost a eleganci skla jsem kombinovala s dalšími materiály. Nejvíce se mi však líbila kombinace skla a masivního materiálu v podobě betonu či kamene. Navrhovala jsem tedy půlkulovité mísy z masivu s různými typy podstavců, které spojoval právě skleněný základ. I přesto, že je sklo jedinečné ve své jednoduchosti, čistotě a eleganci, tento směr ve výsledných vizualizacích neodpovídal celkovému stylu a charakteru stávajícího kostela jako takového. Po konzultacích s vedoucími bylo tedy rozhodnuto od této materiálové varianty ustoupit.

Obr. 35: prvotní skici

Posléze jsem dost uvažovala nad využitím mozaiky reflektující právě onu vitráž. Myšlenkou bylo zopakovat barevnost a abstrakci mozaiky oken a aplikovat ji buďto na mísu určenou k uchovávání svěcené vody, nebo promítnout na podlahu pod křtitelnicí. S touto variantou jsem byla velmi dlouho ztotožněna,

navštívila jsem i *Dílnu Všech svatých* v Brně, kde se specializují právě na mozaiky v liturgickém prostoru. V dílně jsem měla možnost nejen svou práci konzultovat s odborníky, ale také proniknout do procesu mozaikářského řemesla. Byla mi také vysvětlena umělecká symbolika pojená právě se svátostí křtu. Také jsem měla možnost nahlédnout do sakrálních prostorů, ve kterých se mozaiky z této dílny nacházejí, zejména tedy do *Kostela svatého Cyrila a Metoděje v Bílovicích nad Svitavou*. V interiéru kostela Jména Panny Marie, do kterého křtitelnici navrhuji, je však kamenná mozaika využita i na pohledové přední straně oltáře. Po několika variantách, vizualizacích a konzultacích byl bohužel tento návrh upozaděn. V prostoru stávajícího interiéru kostela by „další“ mozaika nevyčnívala a nedávala tak potřebnou pozornost tomuto liturgickému prvku. Po těchto úvahách jsem dospěla k odproštění se od přehnané umělecké tvarovosti, a to k naprosto jednoduchým tvarům a materiálům.

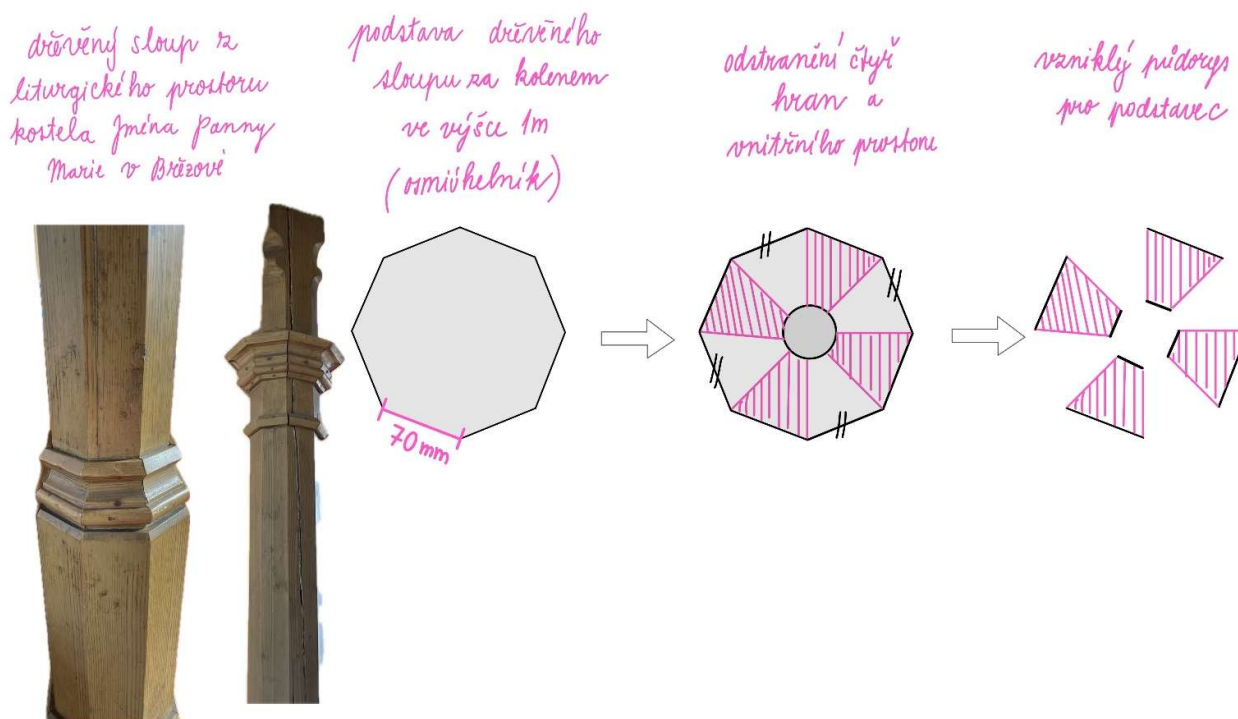
Při výběru materiálu jsem se zaměřila i na kovový materiál, který je v jisté formě využit ve stávajícím ambonu a svatostánku kostela. Mou původní snahou bylo přenést podobnost tvarosloví z ambonu právě do mého projektu. Po podrobné analýze prostoru jsem však došla k myšlence, že v prostorovém liturgickém kontextu nebude ambon s křtitelnicí nijak blíže komunikovat. Ambon je umístěn na druhém konci kostela, dokonce ani není ve stejné centrální ose, proto ho není třeba s křtitelnicí pomocí tvarosloví spojovat. Hlavním, po designové stránce komunikačním prvkem, je s křtitelnicí v daném prostoru právě oltář, který je taktéž umístěn na centrální ose. Snažila jsem se tedy s oltářem vymyslet potřebnou komunikaci. Oltář jsem tedy osekala na úplný základ, který tvoří betonový podstavec do tvaru „U“, na kterém je posazena přečnávající deska z dřevěného masivu. Tento základ jsem se snažila aplikovat do svého návrhu křtitelnice. Ve výsledných skicách křtitelnice působila mohutněji, než jsem si představovala. Také by na ni ve vybraném prostoru nebylo místo a v širším kontextu by ubírala na originalitě nejen sobě samé ale i oltáři, z kterého bylo toto tvarosloví okopírováno.

5.2 Průběh navrhování výsledné křtitelnice

Po několika nevybraných návrzích jsem se rozhodla zaměřit se na další prvek v prostoru kostela. Zaujala mě převážně geometrie nosných dřevěných sloupů, které mě zaujaly nejen svým vzhledem, ale hlavně tvaroslovím do tvaru osmiúhelníku. Osmiúhelník tvoří podstavu celého sloupu, symbolika čísla osm odpovídá jedné z primárních symbolik křtu (*viz kapitola 2.1.2*). Postupně jsem tedy vše rozkreslila a získala tak parametry z půdorysu těchto sloupů. Sloup je rozdělen do několika sekcí, přestože má několik pater o různých šířkách, půdorysná základna zůstává tvaroslovně stejná. Proto jsem se rozhodla vybrat parametry z hrany sloupu ve výšce cca jednoho metru nad tvarovaným kolenem, a to hned

z několika důvodů. Délka hrany v této výšce je 7 cm, což oproti spodním hranám o šíře 10 cm působí lehčeji elegantněji a jemněji. Této výšce sloupu také odpovídá výsledná výška křtitelnice, i z tohoto důvodu jsem se rozhodla tyto parametry zvolit. Křtitelnice je pohledově usazena mezi tyto dřevěné sloupy, je tak zajištěna symetričnost a harmoničnost ve vybraném prostoru.

Na základě tohoto impulsu vzniklo několik tvaroslovných i materiálových variant. Z počátku jsem navrhovala model z kamenného a dřevěného masivu. To ovšem ve výsledném osmiúhelníkovém tvaru v objemu neodpovídalo požadavkům, které jsem si stanovila. Tyto návrhy působily těžkopádně, nezdůrazňovaly podstatu svěcené vody a tlumily celkový dojem křtitelnice. Proto jsem se zaměřila například na využití pouhého obrysu stanoveného osmiúhelníkového tvaru, či rozdělení podstavy na dvě poloviny. Jednou z finálních myšlenek bylo vynechání některých hran, nebo také vyřezávání jiných geometrických objektů do této podstavy.

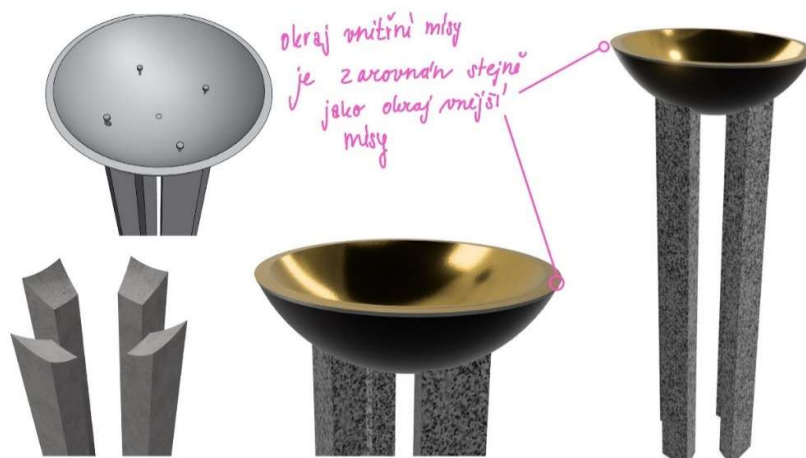
Obr. 36: schéma vzniku výsledného půdorysu podstavy pro výsledný objekt, vlastní analýza autora

nepoměr mezi velikostí noh a velikostí mísy

Obr. 38: návrhy křtitelnice, vlastní vizualizace autora

Na základě tohoto půdorysu, který vznikl odřezáním hran z osmiúhelníku, vznikl nový půdorys složený ze čtyř trojúhelníku, později i rovnoběžníků. Tato podstava byla vytažena do diskutované výšky 85 cm. Ve vizualizacích, jak můžeme vidět výše byla vybraným materiálem zvolena žula. Na žulové nohy byla vsazena mísa, v původních návrzích byla půlkulovitěho tvaru z masivního betonového materiálu. Později se z této varianty ustoupilo a beton byl nahrazen kovem. V této fázi navrhování jsem se snažila primárně vymyslet finální poměr mísy vůči nohám křtitelnice tak, aby mezi nimi byla jistá prostupnost světla a zároveň tak, aby udržely mísu se svěcenou vodou stabilní. Na vizualizacích (*obr.38 a obr.39*) vidíme návrhy z této fáze navrhování. Na prvních vizualizacích je markantní rozdíl mezi velikostí mísy a velikostí noh. Můžeme vidět, že je zde miska z kovu bez okraje a není ji za co vyndat, což je v rozporu se základním stanoveným cílem, kterým byla snadná manipulace a možnost vnitřní mísu vyndat a posléze vymýt.

Obr. 37: návrhy křtitelnice, vlastní vizualizace autora

6. finalizace výsledného návrhu

Po uzavření fáze navrhování se tato část práce zaměřuje na proces testování a následné analýzy prototypů vybraného návrhu. Kapitola dále také detailně popisuje použité materiály pro výsledný prototyp, včetně jejich vlastností a důvodu výběru, který souvisí nejen s estetickými kvalitami, ale i s funkčností a odolností. Následně je nastíněn proces výroby, který zahrnuje klíčové technologické postupy. Poté finální umístění a fixace křtitelnice na vybraném místě, včetně konstrukčního řešení, která zaručují její stabilitu a bezpečnost užívání. Cílem této fáze je zdokonalit návrh a ověřit funkčnost konceptu v reálném měřítku.

6.1 Prototypování a testování

Finální návrh byl nejprve digitálně ztvárněn pomocí programu Sharpr, který je určený na 3D modelování, což umožnilo přesně definovat proporce, objem a materiál objektu. Následně byl vytvořen fyzický prototyp v měřítku 1:1, pro jehož realizaci byla zvolena lepenka jako dostupný a flexibilní materiál. Díky modelu v měřítku byly ověřeny základní tvarové a prostorové vztahy. Právě tento fyzický model odhalil největší množství chyb, které se týkaly jak ergonomie, tak i celkové stability návrhu. Tyto poznatky byly klíčové pro další korekce a úpravy vedoucí k finální podobě funkčního a esteticky vyváženého návrhu.

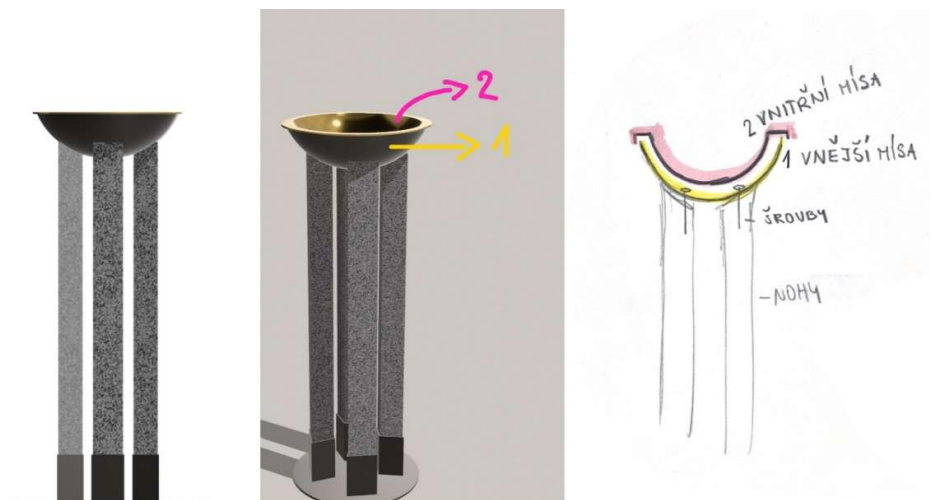
Prvním zvažovaným modelem, který by mohl být i finálním, se stal tento se zlatými doplňky, kruhy které spojují všechny čtyři nohy křtitelnice (*vyobrazeno níže na obr 39*). Tato varianta měla čistou estetiku, splňovala symboliku křtu a

Obr. 39: křtitelnice se zlatými doplňky, vlastní vizualizace autora

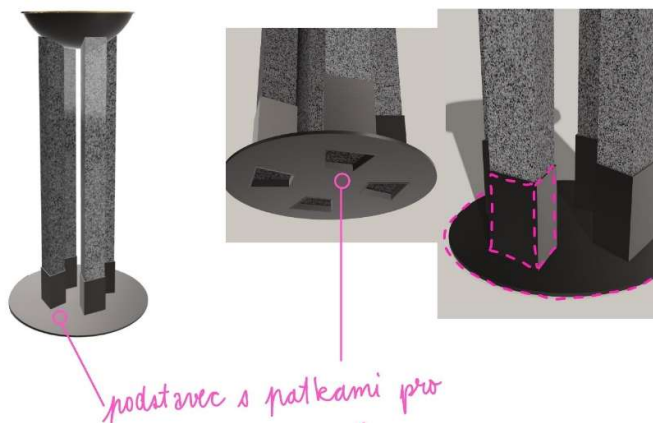
zároveň tvaroslovně vycházela z designového prvku v původním prostoru kostela. Měla však své funkční a technické nedostatky, například ve stabilitě a rozložení váhy, ale také v designu tvaru misky, která nemá ideální proporce a nesplňuje potřebné požadavky na užívání.

Soubor mís jsem se následně rozhodla přenavrhnout tak, aby byl jako celek komplexnější a mísy na sebe přesně dosedaly. Hlavní vnitřní mísu jsem se snažila odlehčit a ergonomicky natvarovat tak, aby byla snadno vyjímatelná. Mísa v tomto návrhu má po okraji vytvarované uši, za které je možno ji pohodlně uchopit a vyjmout. Tato funkce je nejdůležitější při užívání, je možno ji díky tomu potřebně vyčistit a také při svěcení mimo stanovené místo přenášet. Na schématu níže je podrobněji vysvětleno poskládání mís do sebe. Tento princip poskládání mís je následně využíván ve dalších návrzích, pouze přesné vytvarování mísy se liší a postupně diferencuje do finální podoby.

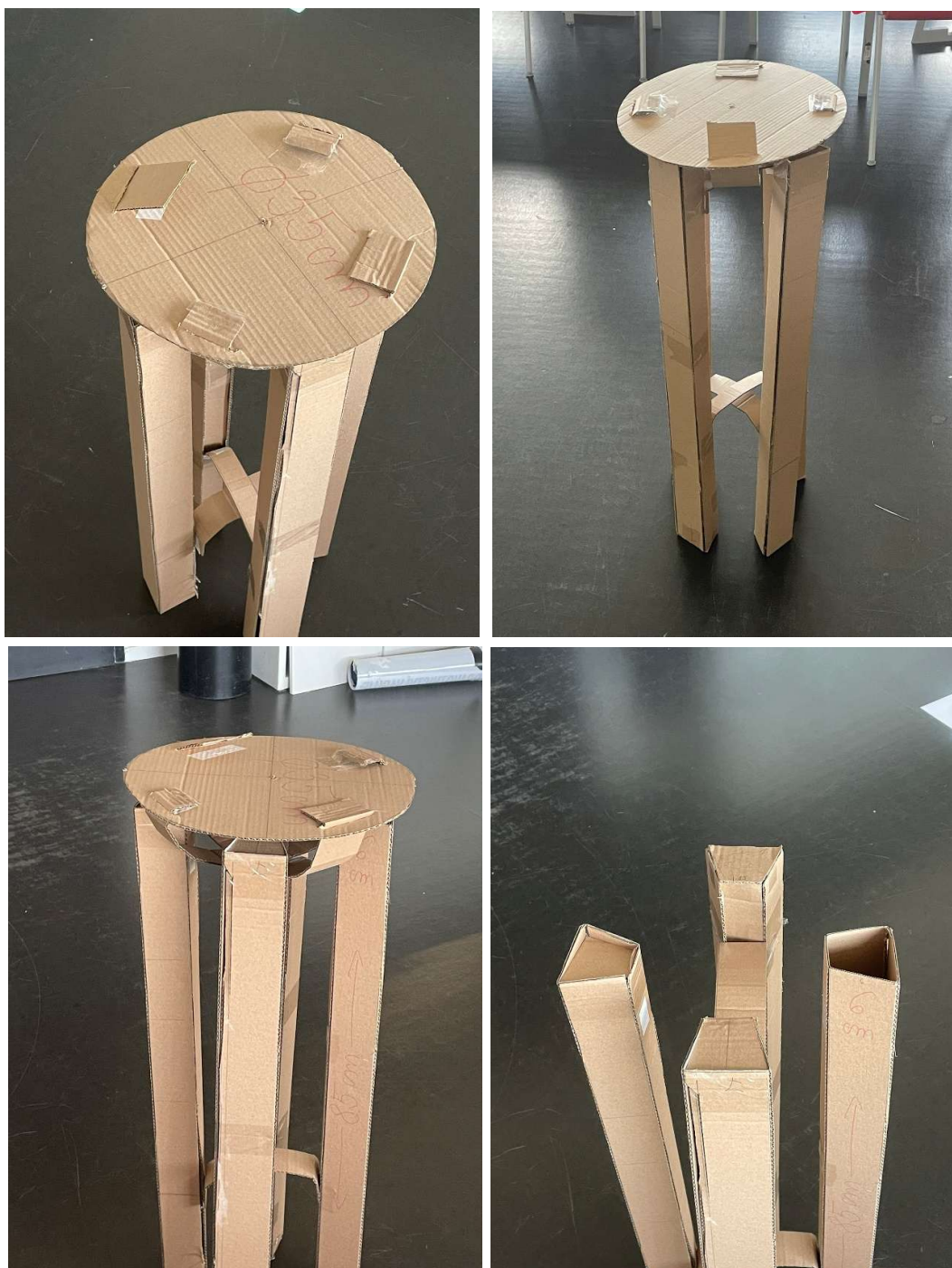
Obr. 40: schéma uspořádání mís

Dalším postupným rozpracováním prošel stojan. Z počátku jsem si s technickým zasazením noh do podstavce neuměla poradit, proto jsem zvolila a začala navrhovat verzi, kde patky ze stojanu napřímo obepínají žulové nohy. Vize

Obr. 41: vizualizace podstavce

byla zajímavá, po 3D realizaci však nebyla dostatečně nosná, neodpovídala definované estetice a rušila tak jinak minimalistický návrh.

Obr. 42: koláž modelu 1:1 z lepenky

Model v reálné velikosti z lepenky ukázal, jak idea zhmotněná ve zvoleném měřítku vypadá. Také pomohl analyzovat potřebné detaily a nedostatky. Hlavním

problémem byla rozteč nohou, která byla v prototypu až moc široká a hlavní miska tak byla hlouběji posazena. V celém objektu byla potlačena a ztrácela se. Dalším nosným poznatkem byla výsledná výška celé křtitelnice. Zde v lepenkovém prototypu dosahovala celkově 95 cm, výška nebyla dostatečná a nekomunikovala s uživatelem tak, jak je v liturgickém prostoru potřeba. Na základě těchto reálií a s ohledem na stanovené požadavky byla celková výška křtitelnice zvednuta o 12 cm. Také kvůli potřebné stabilitě došlo ke zvětšení plochy podstavy v nohách. Vize a myšlenka stojící za půdorysem podstavy nohou zůstala, byla však mírně upravena a navržena tak, aby rozesla potřebnou váhu a zajistila tak dostatečnou stabilitu.

6.2 Vybraný materiál

Pro finální výrobu noh jsem vybrala v designu velmi často využívanou horninu – žulu. Zejména proto, že se tento kámen vyskytuje ve stávající podlaze kostela, také kvůli vysoké tvrdosti a odolnosti proti mechanickému opotřebení. Žula je také známá pro svou nízkou nasákavost a mrazuvzdornost, díky čemuž je velmi vhodným materiálem právě na křtitelnici do interiéru kostela. Přestože bylo zvažované broušení, leštění a lakování žuly pro dosažení vysokého lesku a tmavé barvy, bylo nakonec rozhodnuto zachovat původní styl a barvu kamene v jeho přirozenosti, což zároveň skvěle reflektuje původní, neopracovanou podlahou kostela. Také je tato volba minimalističtější variantou, která alespoň částečně usměrňuje a harmonicky koresponduje se stávajícím interiérem.

Obr. 43: žulové nohy v procesu výroby, vlastní fotodokumentace autora, GRANITEX 2025

Obr. 44: stávající podlaha v interiéru kostela, vlastní fotodokumentace autora, 2025

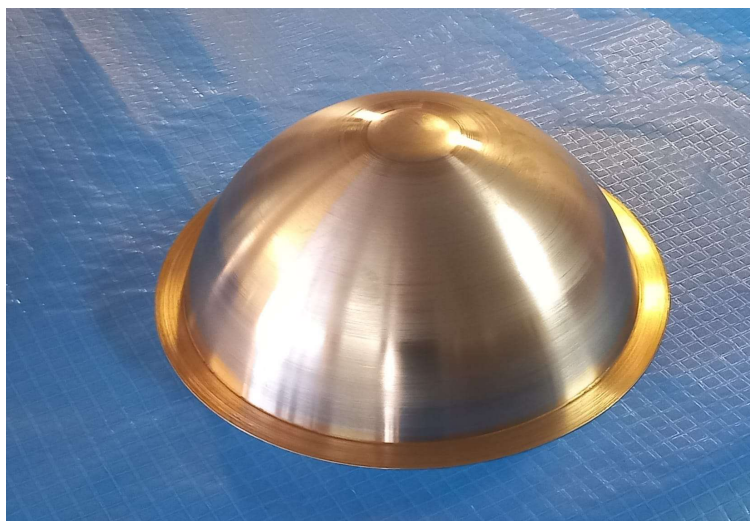

Vnitřní mísu jsem se rozhodla nechat vyrobit z tombaku. Mísa byla vyrobena kovotlačitelem Jiřím Polednem na kovotlačitelském soustruhu. Tombak je, stejně jako mosaz, slitinou mědi a zinku. Díky vyššímu podílu mědi má tombak vynikající tažnost a tvárnost, to umožňuje materiál zpracovávat za studena i za tepla. Je také velmi odolný proti korozi, zejména v agresivnějších podmínkách, což klasická mosaz nesplňuje. Právě z těchto několika důvodů jsem se mu dala ve svém výrobku přednost před mosazí. Povrch tombaku lze pro zvýšení odolnosti proti korozi ve slané vodě (kterou svěcená voda kvůli dosolování je) upravit pomocí antikorozních nátěrů nebo povlaků, nejlépe s aplikací nitridu či titanu. Pro vytvoření efektivní bariéry proti soli a vlhkosti by bylo nejlepší zkombinovat vícero vrstev, např. galvanické pokovování a následovné přetření průhledným lakem.

Vnější mísa a podstavec jsou vyrobeny z železného plechu, který je známý svojí nízkou cenou a mnohými možnostmi k následném zpracování. Mísa byla stejně jako mísa předchozí vytvořena v kovotlačitelské dílně. Podstavec byl v rukou zámečníků. Oba objekty byly společně povrchově upraveny do finální verze pomocí práškování. Práškové lakování neboli komaxit je jednou z modernějších technologií, která objektům zajistila hladký rovnoměrný povrch, který chrání jejich původní materiál od koroze a vlivů prostředí. V původních návrzích byla k práškování vybraná antracitová barva, která však k celkovému interiéru kostela vůbec neseseděla. Posléze jsem se rozhodla zaměřit se na světlejší a teplejší tóny. I přes váhání nad béžovou a hnědou, která se v interiéru kostela vyskytuje jsem se nakonec rozhodla vybrat šedou barvu s teplým podtónem. Tato barva skvěle koresponduje s kamennými nohama a zároveň vhodně a nevтіravě doplňuje interiéru. Po dokončení návrhu jsem si všimla zajímavého pozitiva, kterým se stala příjemná odrazivost světla od obou takto napráškových prvků. Od ploch se zajímavě odráží světlo, které prostupuje skrze vitrážová okna, o to více pak celý objekt do interiéru zapadá.

6.3 Výroba finálního modelu

Tato kapitola přibližuje postupný vývoj a výrobu finálního modelu. Vzhledem k vybraným materiálům a jejich finální hmotnosti jsem se rozhodla nechat si finální model vyrobit na zakázku. Postupně jsem tedy připravila potřebné materiály a výkresy, které jsem následně poskytla řemeslníkům. Nejdříve byly

Obr. 47: obě mísy zasazené do sebe. Pohledově zvenku je mísa vnější ze železa, zespodu je vidět okraj vnitřní mísy z tombaku.

Obr. 46: vnitřní mísa z tombaku před finální úpravou

Obr. 45: vnitřní mísa po broušení a s rozšířeným okrajem

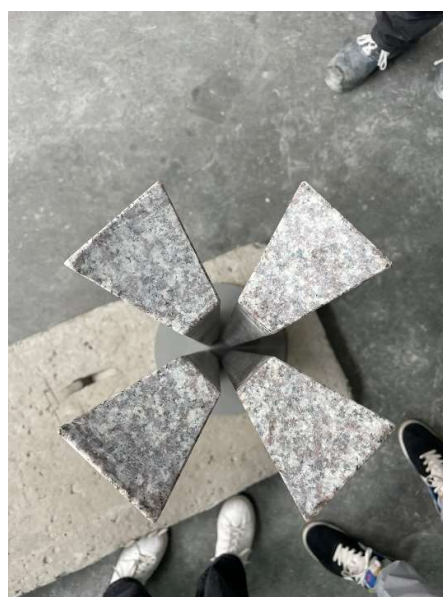
vyrobené mísy, které byly kovotlačitelem vysoustružené na půlkulaté dřevěné formě o průměru 305 mm. První byla vyrobena vnitřní mísa z tombaku, přes kterou byla poté protlačena druhá – vnější mísa ze železa. Díky této ruční řemeslné práci jsou mísy pečlivě vyrobené a přesně dosedají na sebe (*viz obr. 47*). Vnitřní mísa je tak pevně zasazena do vnější železné mísy, díky tomu se celek nehýbe a mísy zasazené do sebe se nekvedlají. Mísy tak skvěle splňují svoji funkci. K vnitřní míse bylo později přiděleno mezikruží, které dotváří celkový vzhled a mísa díky tomu působí mohutněji. Nejen, že je okraj opticky rozšířen ale také je tímto doplňkem vylezena ergonomie, díky níž se vnitřní mísa snáze vyndává (*viz obr. 46*). Obě mísy byly kovotlačitelem také vybroušeny a následně povrchově upraveny bezbarvým lakem, který vytvořil bezbarvý ochranný film. Broušení mísy z tombaku změnilo

její původní více měděnou a žlutou barevnost na barvu blížící se spíše barvě bílého zlata. Pohledově tak mísa více zapadá do celkového kontextu vybraného sakrálního interiéru. Povrchová úprava byla nutnou záležitostí, aby objekt odolal vlivům vlhkosti svěcené vody. Povrchové lakování také zvýšilo lesk a podpořilo tím barevnost a potřebnou dominantnost mísy.

Další částí výroby byla výroba kamenných noh, které jsou vyrobené z žuly. Nohy byly na základní tvar vysekané z kamenného bloku a upravené na strojích. O výsledné tvarosloví se však postarala precizní ruční práce. Hranoly jsou opracované pískováním a broušením do požadovaného nahoře vykrojeného tvaru. Vzhledem k tomu, že jsou nohy z tohoto materiálu váží každá z nich cca 10kg.

Obr. 49: výroba kamenných noh

Obr. 48: rozložení noh

Obr. 51: spoj - závitový šroub

Obr. 50: montování noh na podstavec

Poslední částí, kterou bylo potřeba vyrobit byl kovový kruhový kovový podstavec, nosná základna pro celý objekt. Podstava má průměr 304 mm a váží něco málo okolo 15 kg. Podstavec byl navržen tak, aby z pohledu zvenku působil jednolitým tvarem. Zespod jsou však ke kruhové podstavě přivařená čtyři plechová kola – mezikruží, jako kryty na matice. Skrz podstavec vedou čtyři závitové šrouby, které spojují podstavec s kamennýma nohama (*viz obr48*). Šroub má délku 15 mm. Ke kruhové základně je navařené o stejném průměru 300 mm mezikruží, které je vysoké stejně jako celé závitové spojení. Všechno je tak pohledově skryto uvnitř podstavce. Následně bylo potřeba vyřešit povrchovou úpravu. Celý podstavec jsem se rozhodla nechat společně s vnější železnou mísou napráškovat komaxitem. Vybrané objekty tedy byly odmaštěny a následně na ně byla nanесena barva. Barva na objektu drží díky elektrostatickému náboji a také díky následnému vypálení v peci. Prášková barva se při teplotě 160-200 stupních roztaví a následně vytvrdí. Díky práškování je výsledný objekt vysoce odolný proti korozi, oděru a poškrábání, povrch je houževnatý a nepraská. Práškování má i své estetické výhody, barva je na pohled hladká, jednotného povrchu bez kapek a tahů.

6.4 Umístění a fixace křtitelnice na vybraném místě

Velkou otázkou bylo také vymyslet umístění křtitelnice. Ve vybrané prostorové variantě, tedy ve stávající uličce kostela, kde je nyní využit koberec. Mým cílem tedy bylo celý objekt vhodně uzemnit a nenechat ho kobercem utlumit. Snaha, aby byl prvek dominantou definovaného prostoru a „nerostl“ z koberce. Variant pro vhodné usazení bylo několik. Například vyříznutí specifického tvaru do koberce, a to kruhu nebo kosočtverce, který je využit právě pod kobercem v původní dlažbě kostela. V tomto případě bylo také zvažováno využití mozaiky z Dílny Všech svatých na vyplnění právě tohoto vyřezaného tvaru v koberci. Další možností v této návrhové hladině bylo vyplnění tvaru kontrastní barvou či materiálem.

Z počátku se samotná fixace křtitelnice k podlaze zvažovala pomocí vsazeného kovového pouzdra, to by ovšem vyžadovalo velký zásah do stávající podlahy. Proto jsem se posléze zaměřila primárně na vhodné ukotvení objektu tak, abych nemusela výrazněji zasahovat do stávajícího interiéru. Velkou snahou bylo objekt ukotvit tak, aby i spodní část, tedy stojan byl nedílnou součástí celého objektu a nebyl jen prvkem vybarveným v koberci. To se projevilo nad koncepcí pro vznik vhodného podstavce, který by splňoval předešlé požadavky a zároveň zajistil potřebnou stabilitu. K fixaci bylo zvažované využití trnů s následným šroubováním a v neposlední řadě i lepení přímo na podlahu. Od vrtání křtitelnice

přímo do podlahy se však později ustoupilo. Z praktických okolností a nároků na model kladených, bylo po konzultaci s řemeslníky a odborníky finálně rozhodnuto pro metodu lepení. Křtitelnice je díky stojanu velmi stabilním prvkem, kterému k pojistné fixaci lepení k podlaze zcela stačí. Bude se však kvůli tomu muset odstranit část koberce. Od trnů a šroubů se však zcela neupustilo, ve finálním prototypu jsou, jak je uvedené výše, využity u funkčního spojení noh se stojanem.

7. Výsledný návrh

Sedmá kapitola představuje finální model křtitelnice, který vychází z předchozích fází navrhování a prototypování. Tato kapitola představuje výsledný navržený objekt jako reálný model v harmonickém spojení designu, liturgické symboliky a funkčnosti s vhodným technickým řešením. Také můžeme vidět reálné zasazení objektu do vybraného kostela.

Výsledná křtitelnice je složena ze tří potažmo čtyřech hlavních částí. Křtitelnice je postavena na kovovém stojanu, do kterého jsou přišroubovány čtyři kamenné žulové nohy. Na nohách je posazena nejdominantnější část celého objektu, mísa na svěcenou vodu. Celý objekt tak tvoří jeden ucelený prvek, který je však složen z těchto prvků ve třech materiálových variacích. Stojan je tvořen na kulaté železné podstavě o stejném poloměru jako je mísa s přidaným okrajem (304 mm). Nohy jsou v podobě hranolu s rovnoběžníkovou základnou, v oblasti horní podstavky jsou seříznuté, aby na ně mohla mísa přesně dosednout. Tvar nohou má své opodstatnění nejen v symbolice se křtem spojené, ale reflektují i tvarosloví dřevěných sloupů, které se nacházejí v bezprostřední blízkosti křtitelnice. Žula je materiálem, který se v surové neopracované podobě objevuje v podlaze kostela. Samotná mísa není pouze jedním prvkem, ale je složena ze dvou mís, které do sebe zapadají. Vnější mísa je z plechu a je napevno připevněná k žulovým nohám. Stojan i vnější mísa jsou povrchově upravené do stejného odstínu barvy. Do této mísy v šedých tónech je vložena mísa z mosazi, přesněji tombaku, která je přesnou, o hloubku materiálu zmenšenou kopií mísy vnější. Mísa z tombaku je navržena a ukotvena v celém objektu tak, aby se z něj dala v případě potřeby snadno vyjmout. Možnost vyjmutí vnitřní mísy je velkou výhodou při čištění či potřeby svěcení mimo vybraný prostor v kostele. Mísu si tak kněz může vzít a přenést kam v konkrétním případě potřebuje.

Křtitelnici je možno umístit do prostoru dvěma způsoby, v první *verzi* (*viz obr. 53*) skrze mezery v nohách prostupuje světlo, celý objekt působí otevřeněji a křehčeji. Druhou možností (*viz obr. 52*) je natočení mísy tak, že z čelního pohledu působí nohy jako jeden podstavec z plného materiálu. Osobně se mi více líbí varianta druhá, vše je ovšem o preferencích a úhlu pohledu. Křtitelnice byla nafocena v prostoru, ve kterém bude později nastálo umístěna. Z fotografií tedy můžeme vidět, jak bude výsledný prostor vypadat. Křtitelnice velmi nenásilně doplňuje interiér a skvěle zapadá do celkového liturgického konceptu tohoto kostela. Objekt je díky své celkové váze s následným vhodným rozložením hmotnosti v jednotlivých prvcích velmi stabilní. Přesto bude z bezpečnostních důvodů na vybraném místě k podlaze fixován lepením.

7.1 Fotodokumentace finálního modelu

Obr. 52: verze 1

Obr. 53: verze 2

Obr. 54: výsledná křtitelnice

Obr. 55: výsledná křtitelnice

Obr. 56: verze 1, umístění křtitelnice v definovaném prostoru

Obr. 57: verze 1, umístění křtitelnice v definovaném prostoru

Obr. 58:verze 2, umístění křtílnice v definovaném prostoru

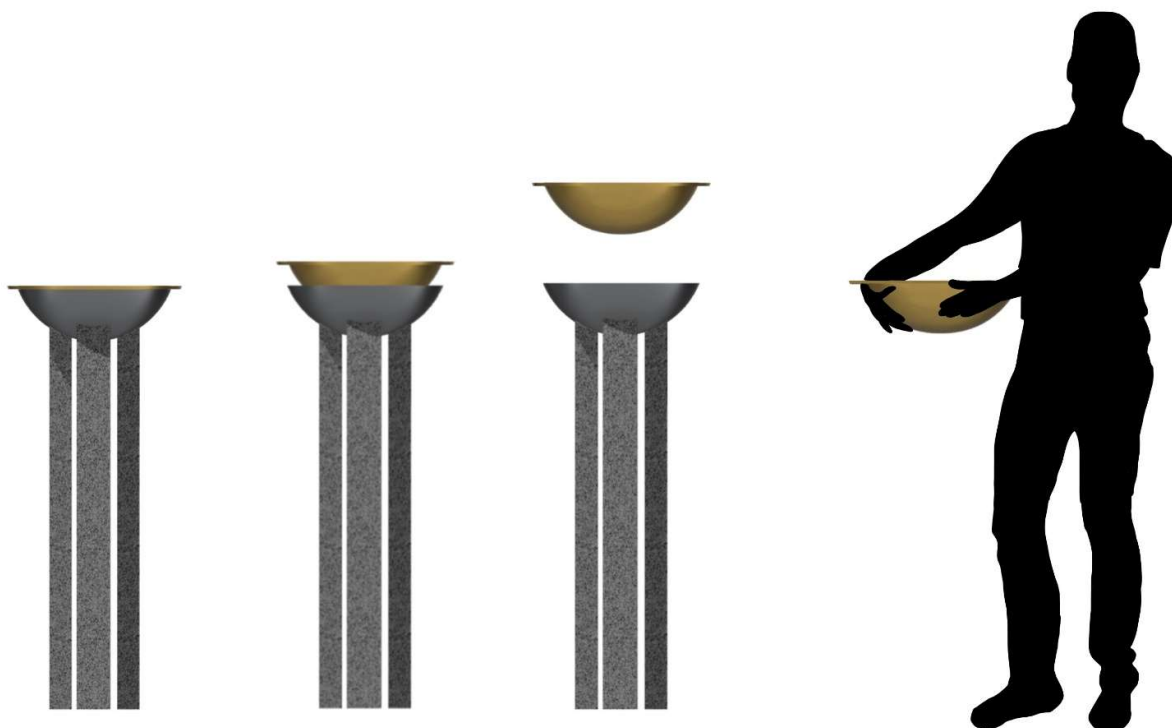

Obr. 59: verze 2, umístění křtitelnice v definovaném prostoru

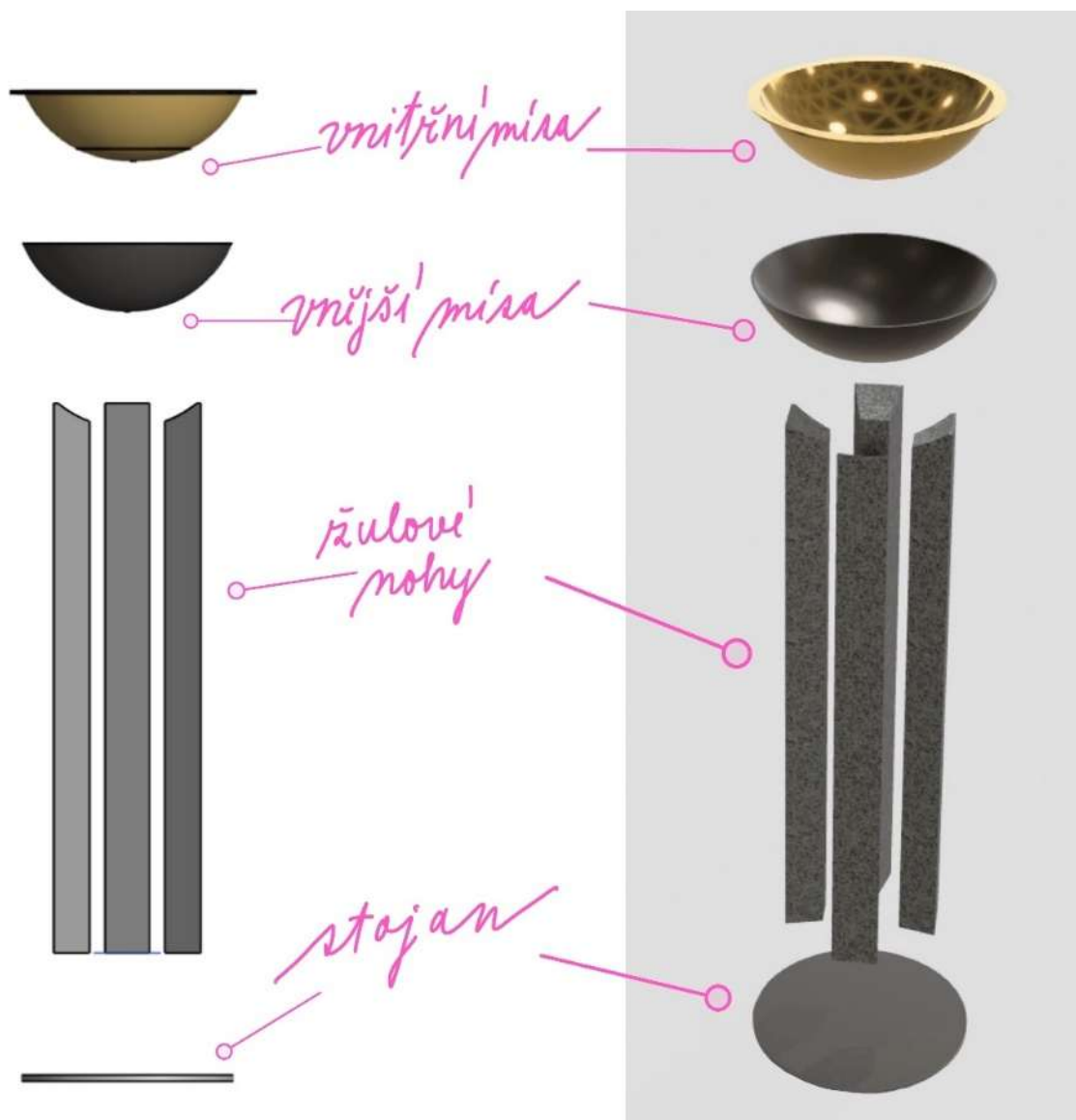
7.2 Schémata používání a manipulace

Nyní jsou zde znázorněné vizualizace a schémata, která přibližují funkčnost a manipulaci s objektem. Na prvním schématu můžeme vidět, jak se z křtitelnice vyjímá vnitřní mísa, a jak je poté možné ji přenášet. Mísu lze vyndat jednoduchým způsobem, kdy ji za okraje podebereme a vyjmeme z objektu. Mísa je ergonomicky tvarovaná ke snadnému držení a přenášení.

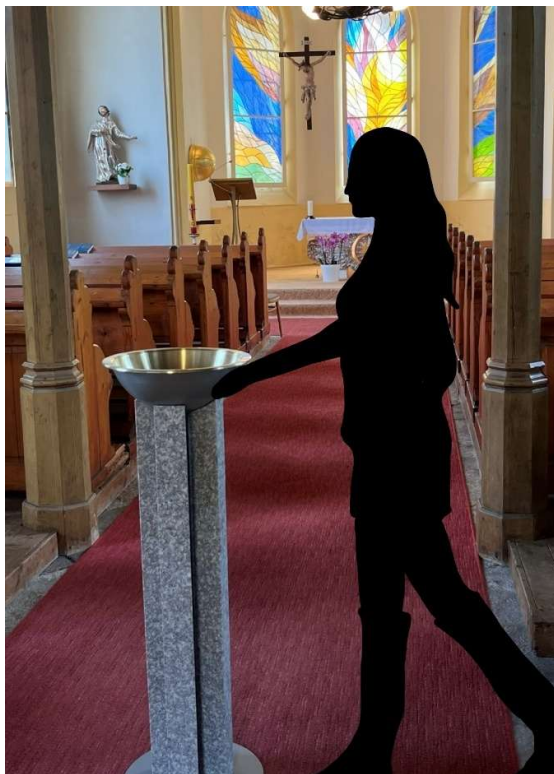
Obr. 60: schéma vyjmutí mísy z objektu

Zde můžeme vidět schéma hlavních prvků křtitelnice, a to v pořadí, jak na sebe dosedají. Celý objekt je velmi minimalistický a intuitivně sestavený.

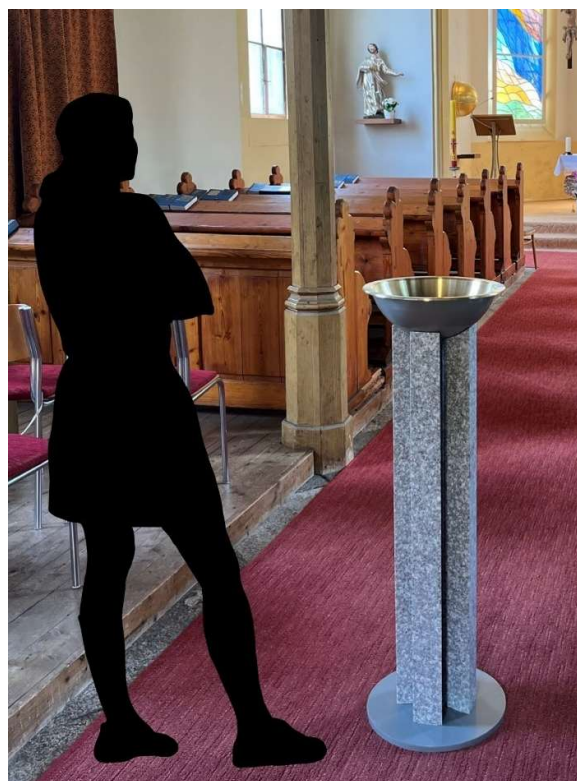

Obr. 61: schéma jednotlivých prvků v objektu

Na vizualizacích níže vidíme, jak velká je křtitelnice vůči dospělé osobě.

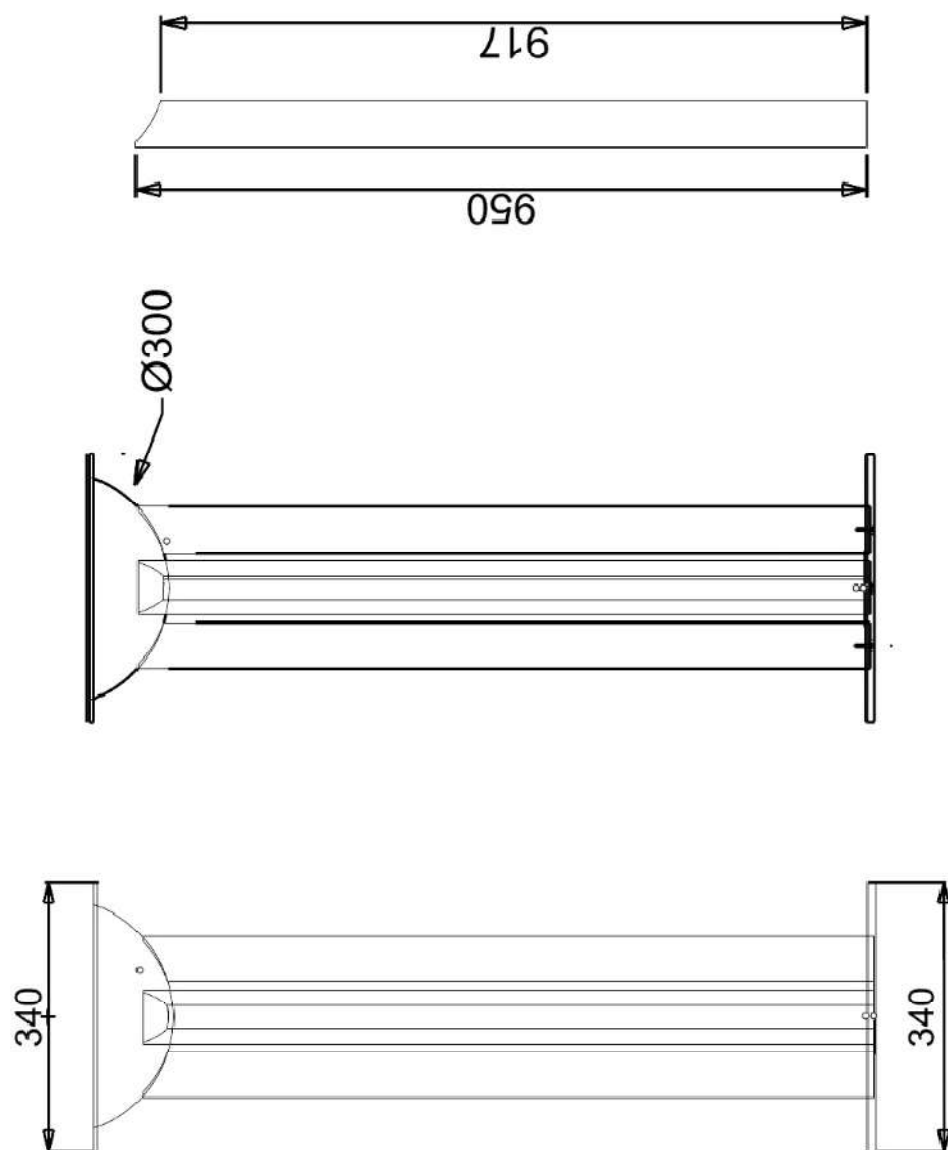
Obr. 63: vizualizace 1

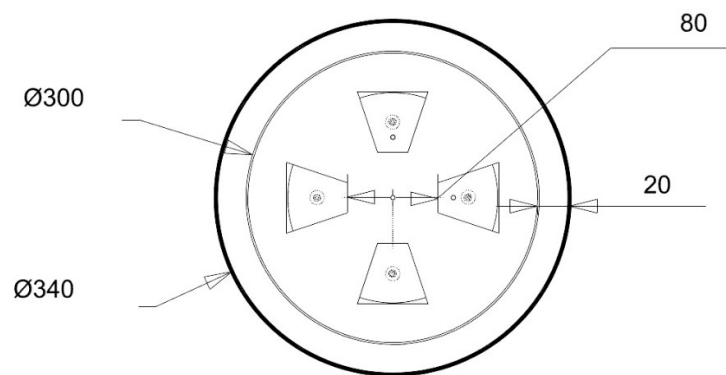
Obr. 62: vizualizace 2

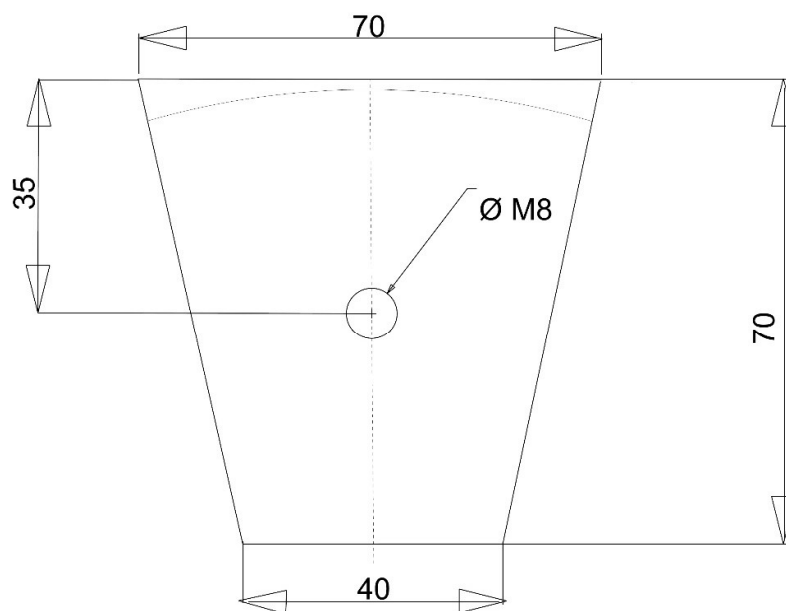
8. Technická dokumentace

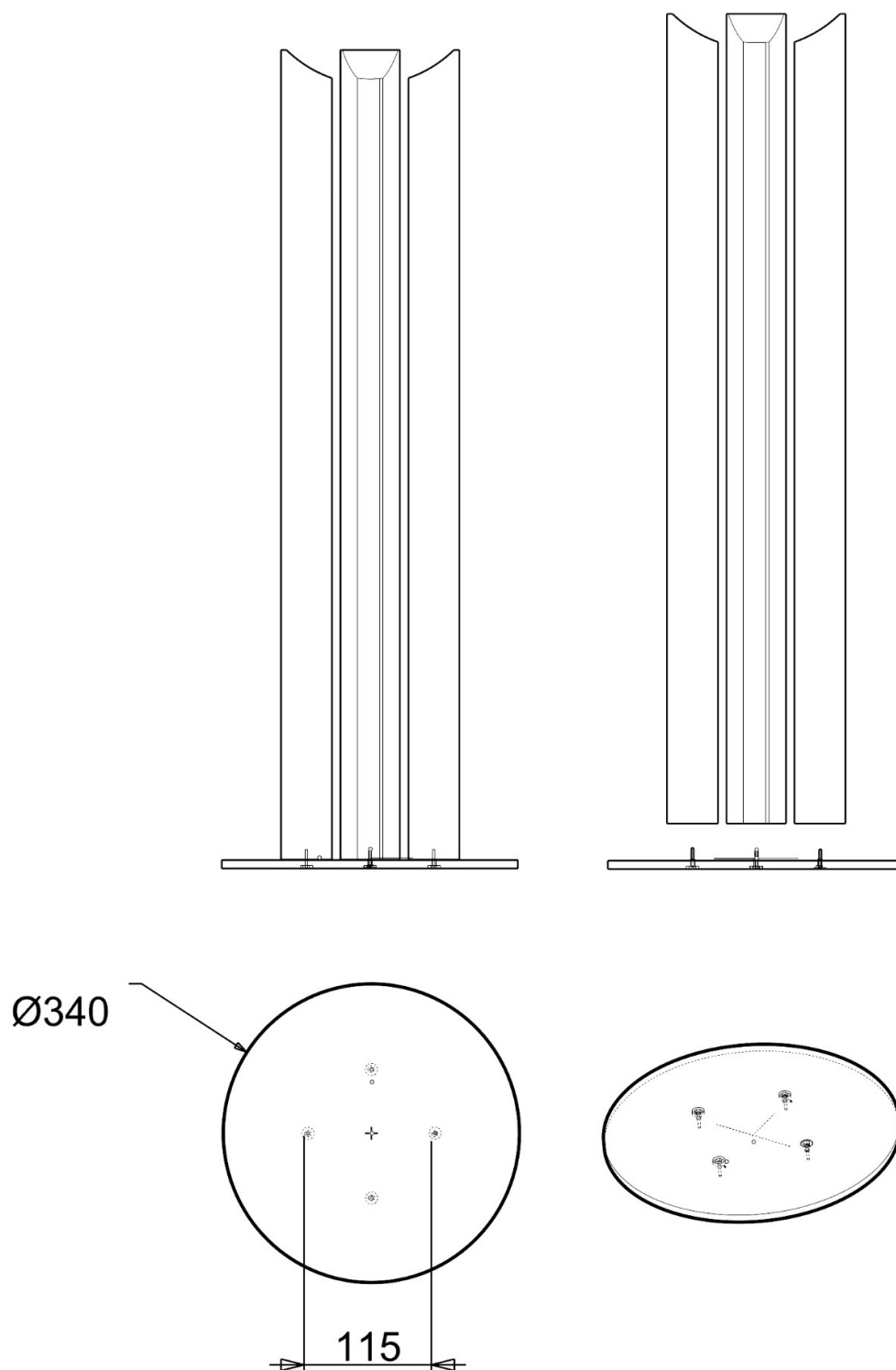
Obr. 64: technický výkres celého objektu

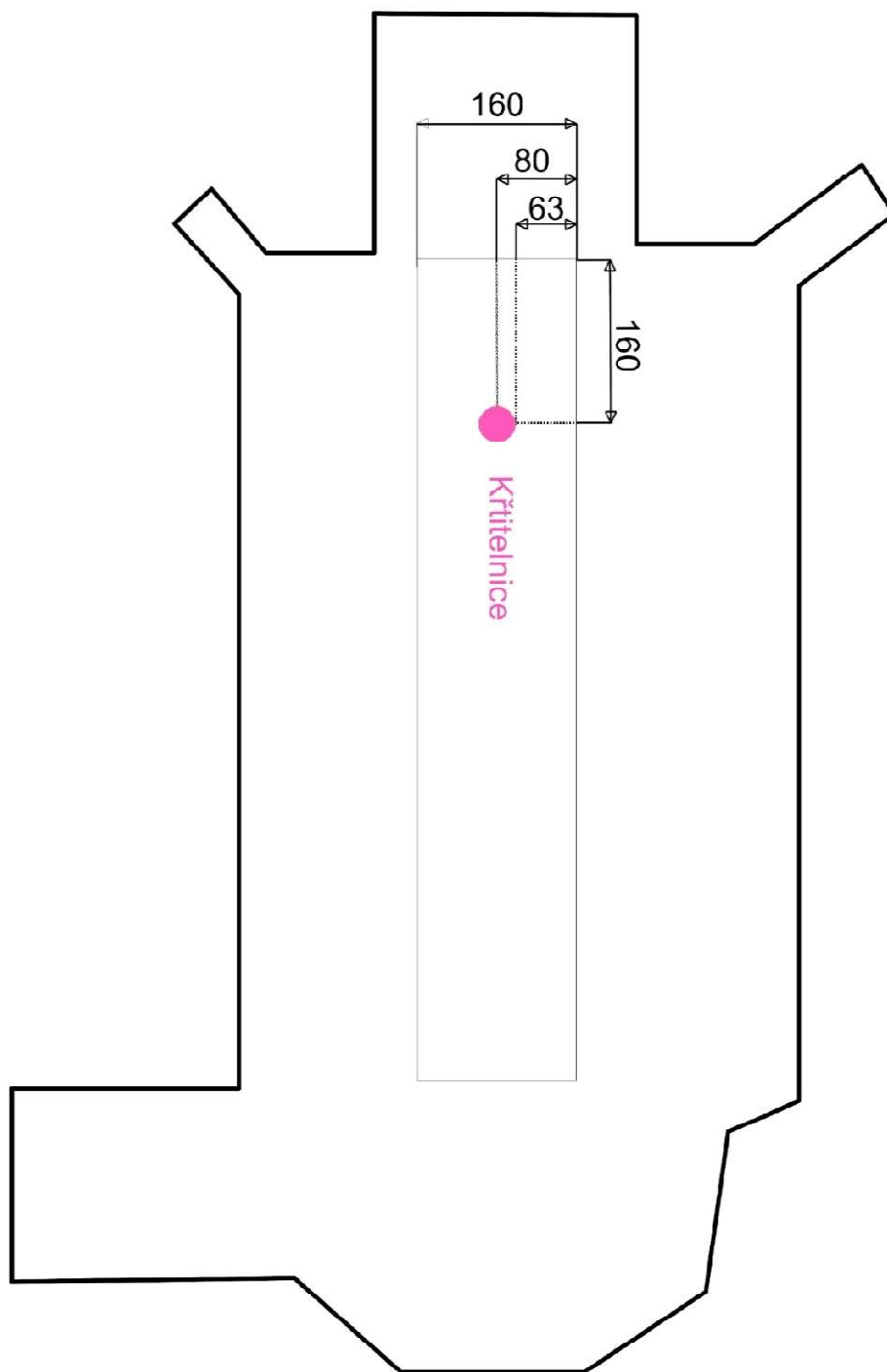
Obr. 65: Půdorys rozložení sloupků

Obr. 66: Půdorys – podstava sloupku

Obr. 67: technický výkres stojanu

Obr. 68: Umístění křtitelnice v liturgickém prostoru (uvedeno v cm)

9. Závěr a reflexe

Proces navrhování a finálního vytvoření křtitelnice mi ukázal, jak může současný design obohatit sakrální prostory a navázat na dlouhou tradici církevního umění. Práce mě přiměla zamyslet se nad tím, jak harmonicky skloubit moderní design se stávajícím sakrálním prostorem a potřebnou duchovní symbolikou. Během navrhování křtitelnice jsem získala cenné zkušenosti nejen v oblasti řemeslných technologií a materiálového řešení, ale také v prohloubení mého náboženského a symbolického myšlení. Mým cílem nebylo navrhnout pouze nějaký objekt, ale vytvořit prototyp s větším, hlubším přesahem a skrytým významem. Snažila jsem se primárně vytvořit křtitelnici, která bude splňovat potřebnou funkci, ale zároveň uživateli předá něco hodnotnějšího. Výsledný prototyp splňuje všechny předem stanovené cíle a nároky cílové skupiny. Křtitelnice funkčně a konstrukčně splňuje všechny požadavky pro samonosnost a stabilitu. Práce pro mě byla velkou výzvou, nejen v oblasti navrhování, ale také při výrobním procesu. Také mi realizace tohoto návrhu ukázala, jak je pro dosažení touženého výsledku důležité nejen spolupracovat, ale také propojovat odborníky z různých oblastí, od řemeslníků až po církevní představitele. Každá konzultace a zpětná vazba přispěly k tomu, že se projekt mohl posouvat kupředu a reagovat na skutečné potřeby prostoru i jeho uživatelů.

Pokud budeme hovořit o budoucnosti projektu, je již předem známá skutečnost, že tento prototyp bude nadále plně využíván, a že bude přesunut na své předem určené místo. Kdybych měla nyní svůj návrh více rozšířit, věnovala bych se navrhování dalších předmětů, které jsou také ke křtu a svěcení neméně potřebné. Především bych se zaměřila na menší prvky, kterými by se v případě, hovoříme-li o kostele v Březové, staly nádoby na svaté oleje, dále menší nádoba, kterou se při křtu katechumen vodou ze křtitelnice polévá a také kropáč, který slouží ke svěcení. Tyto prvky bohužel ve stávajícím vybavení kostela také chybějí. V širším měřítku bych se posléze věnovala bezprostřednímu prostoru kolem křtitelnice, který bych se snažila zvelebit a povznést jeho význam na vyšší úroveň.

Výsledný prototyp je nejen funkčním objektem, ale také reprezentací mého přesvědčení, že design může propojovat duchovní hodnoty s estetikou a praktickým užitím. Věřím, že tento projekt bude sloužit jako nová inspirace pro další zásahy v liturgickém prostoru. Pokud bych měla možnost celý objekt nechat vytvořit znovu, soustředila bych se na detaily, které zapříčinily menší nedostatky, kvůli kterým se výsledný model liší od mého návrhu. Jsem však za tuto zkušenost velmi vděčná a hrdá, že se mi přes všechny problémy a komplikace podařilo dosáhnout cílové roviny. Výsledný model sice není stoprocentní kopií mého návrhu, i přesto však vznikla hezká a zajímavá práce. Jsem ráda, že se mi povedlo

vytvořit funkční prototyp, díky němuž bude vybavení kostela Jména Panny Marie v Březové konečně rozšířeno o novou důstojnou křtitelnicí. Věřím, že tato zkušenost bude mít pozitivní dopad na mé další směřování v oblasti designu, zejména v kontextu sakrální architektury.

Seznam použité literatury

Biblický křest. Online. Křestanem.cz. Dostupné z: <https://krestanem.cz/biblicky-krest/>. [cit. 2025-04-23].

Bohoslužebné předměty. Online. 2015. Dostupné z: <http://www.svatymichal.cz/cs/zivot-farnosti/ministranti/liturgie/n%C3%A1doby.html>. [cit. 2025-04-06].

CAMPATELLI, Maria. Příprava. In: *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Centra Aletti, 2010, s. 24. ISBN 978-80-7412-055-8.

Církevní osmisměrka. Online. Římskokatolická farnost Blatnice pod svatým antonínkem. Dostupné z: https://www.antoninek.cz/cirkevni_hra_osmismerka.php. [cit. 2025-05-07].

HOLCNER, P. Mgr. Tomáš. *Ústní sdělení*. Osobní konzultace. Kostel sv. Markéty – Jaroměřice nad Rokytnou, 2025.

KONOPÁSKOVÁ, Klára. Křtitelnice. Online. 2024, 29.05.2024. Dostupné z: <https://www.historickasidla.cz/cs/pro-cleny-sdruzeni/pripravovane-projekty/pestra-mesta/krtitelnice.html>. [cit. 2025-05-07].

KŘEST. Online. In: *Prezentace*. S. 3. Dostupné z: <https://www.farnosthlucin.cz/wp-content/uploads/2019/01/K%C5%99est.pdf>. [cit. 2025-04-05].

Křest. Online. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20070224052702/http://www.blucina.cz/farnost/krest.htm>. [cit. 2025-04-23].

Křest – troška teorie na úvod. Online. Katolik. Dostupné z: http://www.katolik.cz/codelatkdyz/krest_uvod.asp. [cit. 2025-04-05].

Křestní pramen. Online. Dostupné z: <https://www.liturgie.cz/temata/liturgicky-prostor/liturgicka-mista/krtitelnice>. [cit. 2025-04-06].

Křestní pramen. Online. Liturgie.cz. Dostupné z: <https://www.liturgie.cz/temata/liturgicky-prostor/liturgicka-mista/krtitelnice>. [cit. 2025-04-23].

Křtitelnice. Online. Kaple.eu. Dostupné z: <https://kaple.husitskemuzeum.cz/fotogalerie/krtitelnice/index.html>. [cit. 2025-04-06].

LAZÁREK, Pavel, P. PaedDr., PhD. *Ústní sdělení*. Osobní konzultace. Brno – Bílovice nad Svitavou, kostel, 2025.

Průvodce křestními obřady. Online. Primabambino. Dostupné z: <https://www.primabambino.cz/pruvodce-krestnimi-obrady/>. [cit. 2025-04-05].

RENDLOVÁ, Soňa. *Kostel Jména Panny Marie v Březové*. Seminární práce z dějin výtvarné kultury, téma: sakrální stavby. Karlovy Vary: Střední průmyslová škola Karlovy Vary, 2002.

STREJCOVÁ, Romana. *Kostel Jména Panny Marie: VK III*. Karlovy Vary, 2003/2004.

SYMBOLY V OBŘADECH KŘESŤANSKÉ INICIACE NICIACE Cyklus Symboly v katechezi – 3. část. Online. In: *Cesty katecheze*. Presentace. 2009-2011. Dostupné z: http://www.cestykatecheze.cz/_d/Symboly-v-obradech-krestanske-iniciace.pdf. [cit. 2025-04-06].

ŠKARYD, DiS., Vít. *Svatost křtu a svatost biřmování: hlavní teologická východiska*. Bakalářská práce. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta Katedra kulturních a náboženských studií, 2017.

TICHÝ, P. Radek. *Z čeho se vyrábí křížmo*. Online. Liturgie.cz. Dostupné z: <https://www.liturgie.cz/clanky/a/z-ceho-se-vyrabi-krizmo>. [cit. 2025-04-06].

VRÁNKOVÁ, Karolína. Kostel na Smíchově je otevřený všem – k modlitbě i tanci. Online. Earch.cz. 2023. Dostupné z: <https://www.earch.cz/architektura/clanek/kostel-na-smichove-je-otevreny-vsem-k-modlitbe-i-tanci>. [cit. 2025-05-07].

VYČICHLO, Jaroslav. Březová – kostel Jména Panny Marie. *Památky a příroda Karlovarska* [online]. [cit. 2025-03-29]. Dostupné z:

Seznam obrazových příloh

Obr. 1 pamětní list stavby kostela pro Hermanna Fietha, 1893.....	25
VYČICHLO, Jaroslav. Březová – kostel Jména Panny Marie. <i>Památky a příroda Karlovarska</i> [online]. [cit. 2025-03-29]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/brezova-kostel-jmena-panny-marie	
Obr. 2: interiér kostela Jména Panny Marie, před rokem 1945.....	25
VYČICHLO, Jaroslav. Březová – kostel Jména Panny Marie. <i>Památky a příroda Karlovarska</i> [online]. [cit. 2025-03-29]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/brezova-kostel-jmena-panny-marie	
Obr. 3: Kostel jména Panny Marie, 1908.....	26
VYČICHLO, Jaroslav. Březová – kostel Jména Panny Marie. <i>Památky a příroda Karlovarska</i> [online]. [cit. 2025-03-29]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/brezova-kostel-jmena-panny-marie	
Obr. 4: kostel před opravou fasády, říjen 2011.....	26
VYČICHLO, Jaroslav. Březová – kostel Jména Panny Marie. <i>Památky a příroda Karlovarska</i> [online]. [cit. 2025-03-29]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/brezova-kostel-jmena-panny-marie	
Obr. 5: pohled zepředu na hlavní oltář, vlastní fotodokumentace autora, 2025....	28
Obr. 6: pohled zepředu na ambon a svatostánek, vlastní fotodokumentace autora, 2025.....	29
Obr. 7: pohled zepředu na oltář, vlastní fotodokumentace autora, 2025.....	29
Obr. 8: pohled do centrálního prostoru z kůru, vlastní fotodokumentace autora, 2025.....	29
Obr. 9: Chrám Panny Marie, Emauzské opatství, Praha, vlastní fotodokumentace autora, 2025.....	32
Obr. 10: Kostel svatého Cyrila a Metoděje, Bílovice nad Svitavou, vlastní fotografie autora, 2025.....	32
Obr. 11: Ostrava kostel sv. Ducha, soukromá fotodokumentace od místního farníka, 2025.....	33
Obr. 12: Románská křtitelnice ze 13.století, kostel Všech svatých, Skačany Slovensko.....	33
<i>Románska krstiteľnica z 13. st.</i> Online. Skačany oficiálne webové sídlo obce. Dostupné z: https://www.skacany.sk/romanska-krstiteľnica-z-13-st-.html?idpgall=89453 . [cit. 2025-05-20].	
Obr. 13: Kostel sv. Mikuláše, Znojmo.....	33
KONOPÁSKOVÁ, Klára. <i>Křtitelnice</i> . Online. SDRUŽENÍ HISTORICKÝCH SÍDEL ČECH, MORAVY A SLEZSKA. Historickasidla.cz. 2024, 29.5.2024. Dostupné z: https://www.historickasidla.cz/cs/pro-cleny-sdruzeni/pripravovane-projekty/pestra-mesta/krtitelnice.html . [cit. 2025-05-20].	

- Obr. 14: Interiér Kostela Krista Spasitele, Barrandov 34
 ING. ARCH. JAKUB ŽIŠKA. *Liturgické vybavení - Kostel Krista Spasitele a komunitní centrum Praha Barrandov*. Online. ARCHIZIP. Ing.arch. Jakub Žiška. 2024. Dostupné z: <https://ziskakks.archzip.cz/liturgicke-vybaveni/>. [cit. 2025-05-20].
- Obr. 15: Interiér Kostela Krista Spasitele, Barrandov 34
 ING. ARCH. JAKUB ŽIŠKA. *Liturgické vybavení - Kostel Krista Spasitele a komunitní centrum Praha Barrandov*. Online. ARCHIZIP. Ing.arch. Jakub Žiška. 2024. Dostupné z: <https://ziskakks.archzip.cz/liturgicke-vybaveni/>. [cit. 2025-05-20].
- Obr. 16: Křtitelnice, Kostel sv. Markéty, Jaroměřice nad Rokytnou 35
Galerie. Online. KOSTEL SVATÉ MARKÉTY JAROMĚŘICE NAD ROKYTNOU. Dostupné z: <https://www.kosteljaromerice.cz/galerie/>. [cit. 2025-05-20].
- Obr. 17: detail křtitelnice, Kostel sv. Markéty, Jaroměřice nad Rokytnou 35
Galerie. Online. KOSTEL SVATÉ MARKÉTY JAROMĚŘICE NAD ROKYTNOU. Dostupné z: <https://www.kosteljaromerice.cz/galerie/>. [cit. 2025-05-20].
- Obr. 18: ambon, Kostel sv. Markéty, Jaroměřice nad Rokytnou 35
Galerie. Online. KOSTEL SVATÉ MARKÉTY JAROMĚŘICE NAD ROKYTNOU. Dostupné z: <https://www.kosteljaromerice.cz/galerie/>. [cit. 2025-05-20].
- Obr. 19: centrální pohled, Kostel sv. Markéty Jaroměřice nad Rokytnou 35
Galerie. Online. KOSTEL SVATÉ MARKÉTY JAROMĚŘICE NAD ROKYTNOU. Dostupné z: <https://www.kosteljaromerice.cz/galerie/>. [cit. 2025-05-20].
- Obr. 20: křtitelnice kostela Nanebevzetí Panny Marie, Neratov 36
File:Neratov (Bartošovice v Orlických horách), kostel, interiér, křtitelnice.jpg. Online. Wikimedia commons. 2022, 24.9.2022. Dostupné z: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Neratov_\(Barto%C5%A1ovice_v_Orlick%C3%BDch_hor%C3%A1ch\),_kostel,_interi%C3%A9r,_k%C5%99titelnice.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Neratov_(Barto%C5%A1ovice_v_Orlick%C3%BDch_hor%C3%A1ch),_kostel,_interi%C3%A9r,_k%C5%99titelnice.jpg). [cit. 2025-05-20].
- Obr. 21: kostel Nanebevzetí Panny Marie, Neratov 36
 Online. Jaroslav Rumanek. Dostupné z: <https://www.foto-rumanek.cz/gallery/kostel-nanebevzeti-panny-marie-neratov-v-orlickych-horach/>. [cit. 2025-05-07].
- Obr. 22: kostel Nanebevzetí Panny Marie, Neratov 36
 Online. Jaroslav Rumanek. Dostupné z: <https://www.foto-rumanek.cz/gallery/kostel-nanebevzeti-panny-marie-neratov-v-orlickych-horach/>. [cit. 2025-05-07].
- Obr. 23: Stůl Páně, sbor ČCE, Smíchov 37
 VRÁNKOVÁ, Karolína. Kostel na Smíchově je otevřený všem – k modlitbě i tanci. Online. Earch.cz. 2023. Dostupné z: <https://www.earch.cz/architektura/clanek/kostel-na-smichove-je-otevreny-vsem-k-modlitbe-i-tanci>. [cit. 2025-05-07].
- Obr. 24: hlavní loď, sbor ČCE, Smíchov 37
 VRÁNKOVÁ, Karolína. Kostel na Smíchově je otevřený všem – k modlitbě i tanci. Online. Earch.cz. 2023. Dostupné z: <https://www.earch.cz/architektura/clanek/kostel-na-smichove-je-otevreny-vsem-k-modlitbe-i-tanci>. [cit. 2025-05-07].

Obr. 25: křtitelnice, sbor ČCE, Smíchov 37
 VRÁNKOVÁ, Karolína. Kostel na Smíchově je otevřený všem – k modlitbě i tanci. Online. Earch.cz. 2023. Dostupné z: <https://www.earch.cz/architektura/clanek/kostel-na-smichove-je-otevreny-vsem-k-modlitbe-i-tanci>. [cit. 2025-05-07].

Obr. 26: sbor ČCE, Smíchov 37
 VRÁNKOVÁ, Karolína. Kostel na Smíchově je otevřený všem – k modlitbě i tanci. Online. Earch.cz. 2023. Dostupné z: <https://www.earch.cz/architektura/clanek/kostel-na-smichove-je-otevreny-vsem-k-modlitbe-i-tanci>. [cit. 2025-05-07].

Vlastní fotodokumentace

Obr. 27 současná křtitelnice, kostel Jména Panny Marie, Březová, vlastní fotodokumentace autora, 2025 40
 Obr. 28 současná kropenka, kostel Jména Panny Marie, Březová, vlastní fotodokumentace autora, 2025 40
 Obr. 29: druhý zvažovaný prostor k umístění křtitelnice, vlastní fotodokumentace autora, 2025 40
 Obr. 30: první zvažovaný prostor k umístění křtitelnice, vlastní fotodokumentace autora, 2025 40
 Obr. 31: schéma kostela Jména Panny Marie v Březové, vlastní skica autora 41
 Obr. 32: schéma znázornění toku/pohybu lidí kolem křtitelnice ve vybraných místech, zleva místo 1 a zprava místo 2 42
 Obr. 33: centrální osa a průhled celým prostorem kostela, vlastní fotodokumentace autora 42
 Obr. 34: schéma míst k umístění křtitelnice do prostoru 45
 Obr. 35: prvotní skici 46
 Obr. 36: schéma vzniku výsledného půdorysu podstavce pro výsledný objekt, vlastní analýza autora 48
 Obr. 37: návrhy křtitelnice, vlastní vizualizace autora 49
 Obr. 38: návrhy křtitelnice, vlastní vizualizace autora 49
 Obr. 39: křtitelnice se zlatými doplňky, vlastní vizualizace autora 51
 Obr. 40: schéma uspořádání mís 52
 Obr. 41: vizualizace podstavce 52
 Obr. 42: koláž modelu 1:1 z lepenky 53
 Obr. 43: stávající podlaha v interiéru kostela, vlastní fotodokumentace autora, 2025 54

Obr. 44: žulové nohy v procesu výroby, vlastní fotodokumentace autora, GRANITEX 2025.....	54
Obr. 45: vnitřní místa po broušení a s rozšířeným okrajem.....	56
Obr. 46: vnitřní mísa z tombaku před finální úpravou.....	56
Obr. 47: obě mísy zasazené do sebe. Pohledově zvenku je mísa vnější ze železa, zespodu je vidět okraj vnitřní mísy z tombaku.	56
Obr. 48: spoj - závitový šroub	57
Obr. 49: montování noh na podstavec.....	57
Obr. 50: rozložení noh.....	57
Obr. 51: výroba kamených noh	57
Obr. 52: verze 2	62
Obr. 53: verze 1	62
Obr. 54: výsledná křtitelnice.....	63
Obr. 55: výsledná křtitelnice.....	64
Obr. 56: verze 1, umístění křtitelnice v definovaném prostoru	65
Obr. 57: verze 1, umístění křtitelnice v definovaném prostoru	66
Obr. 58: verze 2, umístění křtitelnice v definovaném prostoru.....	67
Obr. 59: verze 2, umístění křtitelnice v definovaném prostoru.....	68
Obr. 60: schéma vyjmutí mísy z objektu	69
Obr. 61: schéma jednotlivých prvků v objektu	70
Obr. 62: vizualizace 2	71
Obr. 63: vizualizace 1	71
Obr. 64: technický výkres celého objektu	72
Obr. 65: Půdorys rozložení sloupků.....	73
Obr. 66: Půdorys – podstava sloupku.....	73
Obr. 67: technický výkres stojanu	74
Obr. 68: Umístění křtitelnice v liturgickém prostoru (uvedeno v cm)	75